

»SLOVENE« volje
je pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za leto naprej . . . K 180—
za pol leta . . . 90—
za četrt leta . . . 45—
za en mesec . . . 15—
Za posamezno letoletno K 240—
am Nebotna izdaja: mm
za leto . . . K 30—
za šest mesecev . . . 15—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna poltrsta (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po K 6—
poslana itd. . . po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 39/9 mm K 15.
Izhaja vsak dan izveniški po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Nakopiati se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 630 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herz. 7563.

Zadnji dnevi.

Slovenija stoji pred neštetiimi in nad vse važnimi vprašanji notranje politike. Razpisane so volitve za konstituantno, najvažnejše volitve, kar jih more državni organizem doživeti, ker bo od njih odvisno, kako bo ta organizem deloval. S tem je v zvezi vprašanje ustave, s katero se bo odločila vsa bodočnost naša; vprašanje avtonomije in centralizma, ki po svoji praktični daljnosežnosti presega vsa volitvena gesla, ki jih bodo stranke izdajale v prihodnosti. Naraščajoča draginja, ki ogroža vse eksistence, kliče po pomoči; socialna krivica, ki dobiva slednji dan strahotnejše oblike in stalno pa očitno množi številne legije beračev, ki čakajo svojega dne, napoveduje strašno uro maščevanja. Poleg izrazito pol. vprašanj stopajo vsak dan pred nas nova gospodarska vprašanja, tikajoča se davkov, carine, uvoza in izvoza, vprašanja prehrane — nešteti problemi, katerih važnosti in aktualnosti ni mogoče prezreti, ker se nam pri vsakem koraku vsiljujejo: z nami hodijo, v naših žepih so, v skledah, iz katerih zajemamo, v naših posteljah spijo. Ni bilo drugače mogoče, kot da smo se vedno nanovo bavili z njimi.

In vendar stoji pred Slovenijo vprašanje, ki je še mnogo važnejše od vseh drugih. To je koroški plebiscit, od katerega nas deli le še deset dni. V tem kratkem času se bo odločilo veliko več, nego morejo odločiti katerekoli volitve: odločilo se bo, ali bo naše koroško pleme živelo ali poginilo, volilo si bo življenje ali smrt. Vsaka politična napaka se da popraviti, in če sklence konstituenta slabo ustavo, jo bodo pametnejši rodovi popravili; če se zgodi na Koroškem čez deset dni politična napaka, je ne bo popravil nihče več in potomcem ne bo ostajalo nič drugega kakor kletev.

Naši bratje na Koroškem to dobro vedo in zato se malo menijo za vprašanje naše dnevne politike. Njim gre za večje stvari. Oni vedo, da niso več življenja varni, če bi usoda hotela, da propadejo, da so s tistim dnem izgnanci na svojem lastnem domu, da so brezpravni. Zadnje dni se bijejo z vsemi silami, kar jih imajo, proti nemstvu, proti organiziranemu in z denarjem dobro podprtemu sistemu podkupovanja, laži, strahovanja, nešteti volilnih zvijač, nasilja, nočnih napadov, groženj in vsega divjanja, ki ga je sposobna čudna duša raznarodelega človeka. Nobene ure nimajo pokoja. Silno agitacijsko delo počiva na ramah maloštevilnih domačih

inteligentov, ki skušajo paralizirati z ne-sebičnostjo svojega idealizma moč nemškega denarja in ustaviti naval vsega organiziranega nemstva s silo svoje vere v zmago poštene stvari. Naši zaupniki se grudijo pod težo dela. V slovenskih kmetijskih hišah se odigravajo drame, ki v svoji strahoti presegajo najučinkovitejše prizore, ki si jih more zamisliti domišljija dramatskega pesnika: družine razcepljene na dvoje, sprti starši in otroci, bratje in sestre v razkolu. Vse pa čaka z nestrpnostjo, ki meji skoraj na mrzlico, dne 10. oktobra, ko se bo odločil tisočletni boj.

Ali je čuda, da so Korošcem tuja vprašanja naše dnevne politike? Oni so ta čas delali, delali s pičlimi sredstvi, a z nadčloveško močjo in čudovito iznajdljivostjo. Bližajočega 10. oktobra se ne boje in trdno upajo, da se bo ta dan Celovec stresel, da bodo pogazili ta dan ono protinaturno, kvarno in pokvarjeno prikazen, oni sad nemških spletk, ki se imenuje »der deutschfreundliche Slowene«.

A tudi nam morajo vse misli te dni hiteti na Koroško, vse oči morajo biti uprte vanjo. Od 10. oktobra ni odvisno le življenje in smrt naše najsevernejše meje, ampak tudi naš obstanek, življenje Slovenije. Dne 10. oktobra se bo glasovalo tudi o naši usodi. Koroški bratje, imejte na umu, da odločate o vsem! Mi verujemo v Vas!

V. P.

Načrt naše državne ustave po predlogu Stojana M. Protića.

Z razpisom volitev v ustavodajno skupščino je stopilo vprašanje naše bodoče državne ustave v odločilni štadij. Tekom zadnjega leta smo parkrat čuli tupatam kak glas, kako si ta ali oni predstavljajo bodočo notranjo ureditev naše države, vendar pa podrobnejši načrti o tem niso prodrli v javnost. Izjemi v tem pogledu tvorita deli dr. Josipa Smoljaka in Stojana M. Protića. Prvi je izdal svoje »Načrt jugoslovenske ustave« v marcu letošnjega leta. Razen par malih poročil je šlo naše časopisje žalibog molče mimo. Skoda, da je pri nas tako malo zanimanja za mirno strokovno delo. Drugi »Načrt ustave« je izdal v juliju Stojan M. Protić, bivši minister za ustavotvorno skupščino. Tekst tega načrta je urejen na podlagi razprave s strokovno komisijo vseučilišnih profesorjev.

svoje bolnike vključ zagroženim denarnim globam in drugim kaznim, ker so javne bolnice prenapolnjene in je potreba tam slaba in morajo bolniki ostati popolnoma ločeni od svojih ljubih. Oblast pa se ne da pogosto prevariti; kmalu zavoha nenaznane slučaje in pride z nosilnicami in nosači. To je kruto, a sanitetni red mora biti krut. Zena mojega sosedja je sledila nosilnici in jokala in kričala, dokler je ni uradnik prisilil, da se vrne v svojo malo, zapuščenno prodajalno. Ta je sedaj zaprta in gotovo je ne bodo njeni posestniki nikoli več odprli.

Take žaloigre se končajo tako hitro, kakor so se začele. Zaostali odnesejo svoje imetje, ko oblasti to dovolijo, in zginejo; in navadno ulično življenje se razvije dalje, po dnevi in po noči, ravno tako kakor bi se nič izvanrednega ne bilo zgodilo. Pohajkujoči prodajalci s svojimi bambusovimi palicami in košarami, ali vedri, ali zaboji gredo s svojimi navadnimi klici mimo praznih hiš; cerkvene procesije korakajo mimo, pojoč svete pesmi; slepi kopalni sluga žvižga kot po navadi; zasebni stražnik udarja pri hoji s svojo težko palico ob tla; deček, ki prodaja sladkarije, bobna na svoj boben in poje ljubezensko pesem z otožnim, sladkim glasom, ki je podoben dekliskemu:

»Ti in jaz, obadva skupaj... dolgo sem ostal; ko sem se pa ločil, se mi je zdelo, kakor bi bil šele prišel.«

»Ti in jaz, obadva skupaj... vedno se mislim na čaj; drugim bi se zdel posušen ali sveži Uyi-čaj, zame pa je bil Gvokoro-čaj od krasne rmine Yamubuki cvetlice.«

V naslednjem podajam najvažnejše točke tega načrta.

I. Oblika vladavine in državna oblast.

Kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev je nasledstvena in parlamentarna monarhija. Vsa oblast v državi izhaja iz ljudstva. Zakonodavno oblast izvršuje kralj skupno z narodnim predstavništvom. Izvršilno oblast vrši kralj potom odgovornih ministrov. Sodbe se izrekajo v imenu kralja na podlagi zakonov. Država se deli na pokrajine, okrožja (županije), okraje in občine. Pokrajine so: 1. Srbija, 2. Stara Srbija z Macedonijo, 3. Hrvatska-Slavonija z Reko, Istro in Medjimurjem, 4. Bosna, 5. Črna gora s Hercegovino, Boko Kotorsko in Primorjem, 6. Dalmacija, 7. Srem z Bačko, 8. Banat, 9. Slovenija s Prekmurjem.

Službeni jezik je srbohrvatski. V Sloveniji ima značaj službenega jezika poleg srbohrvatske tudi slovenščina. Stranke, kakor tudi javni organi v Sloveniji imajo pravico obračati se na oblastva v kraljevini tudi v slovenskem narečju. Govori v parlamentu morajo biti v srbohrvatskem ali v slovenskem narečju.

II. Ustavna prava državljanov.

Državljanstvo je v celem kraljestvu samo eno. Vsi državljani so enaki pred zakonom. Plemstvo je odpravljeno. Fideikomisi se bodo razveljavili. Nato slede določbe glede svobode osebe, vere in vesti, glede varstva doma in lastnine, glede pravice shajanja in združevanja, svobode tiska in pisemske tajnosti.

III. Kralj.

Kralj je neodgovoren. On potrjuje, zakone in jih proglašja. Je vrhovni zapovednik vse vojske in sklepa mir. Ako država ni napadena, ali če ji vojna ni napovedana, je treba za vojno napoved predhodnega pritrdila narodnega predstavništva. Kralj sklepa pogodbe s tujimi državami le na podlagi predhodnega odobrenja predstavništva. Za ratifikacijo političnih pogodb, ako niso protivne ustavi, predhodnega odobrenja narodnega predstavništva ni treba. Kralj seživa, odvarja in zaključuje narodno predstavništvo. Ukaz glede razpustitve parlamenta more obenem imeti določilo za nove volitve najdalje v roku dveh mesecev, in določilo seživa novega parlamenta najdalje v roku treh mesecev od dneva razpusta.

Noben ukaz kralja nima moči in se ne more izvršiti, če ga ni sopolpisal pristojni minister.

»Ti in jaz, obadva skupaj... jaz sem pošiljatelj obvestila, ti pa čakaš nanj. Jaz ti pošiljam svoje srce, ti ga pa sprejmeš. Kaj nas briga, če se pošta podere in se strga jo brzojavne žice?«

In otroci se lovijo kot po navadi. Kričé in smeje se zasledujejo; plešejo v vrstah, lovijo kačje pastirje, privežejo jih na dolge niti in jih puste frfotati; prepevajo odlomke vojnih pesmi, ki opisujejo, tako se sekajo Kitajcem glave: »Chan, chan bo-zu no, Kubi wo hane!«

Včasih ugrabi smrt enega izmed otrok, a ostali nadaljujejo svojo igro, in to je modrost.

Sežgati truplo otroka velja samo štindvajset senov. Sin enega mojih sosedov je bil upepeljen pred par dnevi. Mali kamenčki, s katerimi se je navadno igral, ležijo še tam na solncu, kjer jih je pustil... Kako čudna je ta ljubezen otrok do kamnov! V gotovi otroški dobi so kamenčki igrača vseh otrok, ne samo otrok revežev: vsak japonski otrok brez razlike, če ima tudi še toliko drugih igrač, se hoče včasih igrati s kamni. Za otroško mišljenje je kamen nekaj jako čudežnega in bi moral tudi biti, kajti celo za razum matematika ne more biti nič bolj čudežnega kakor naveden kamen. Mali deček ima slutnjo, da je kamen mnogo več, kakor izgleda, kar je tudi čisto pravilna slutnja; in če mu ne bi hoteli neumni, odrasli ljudje dopovedati, da je bedasto, svoje srce dati taki igrači, bi se tega nikoli ne naveličal in bi na njem našel vedno nekaj novega in čudovitega.

V državi SHS vlada Peter I. Karadjordjević. Njega nasleduje prestolonaslednik Aleksander in njegovo moško potomstvo iz postavnega zakona po redu prvorojenstva.

Nato slede določbe glede nadomestovanja kralja v slučaju njegove mladostnosti, bolezni in odsotnosti.

IV. Narodno predstavništvo.

Narodno predstavništvo se voli za dobo štirih let. Volilna pravica je splošna, enaka, neposredna in tajna. Parlament se sestane vsako leto 20. oktobra, ako ni že prej sklican. Redno zasedanje se ne more zaključiti prej, dokler ni rešen državni proračun.

Kadar je parlament razpuščen, a novi še ni izvoljen, sme se razpuščena zbornica v slučaju nujne potrebe izredno sezvati, da razpravlja o dotični nujni zadevi. V slučaju vojne ostane tako sezvani parlament toliko časa skupaj, dokler ni dana možnost za izvedbo novih volitev. Redni parlament je v slučaju vojne permanentno zbran!

Državni davki, takse in sploh javna bremena se morejo uvesti samo na podlagi zakona! (Važno!)

Narodno predstavništvo sestavlja poslanska zbornica in senat. Prva se voli za dobo štirih let, senat pa na šest let. Senat je sestavljen iz 62 senatorjev, ki jih volijo posamezne pokrajine po proporciji, in iz 38 senatorjev, ki jih volijo trgovske, obrtne, delavske in industrijske zbornice, kmetijske zadruge, organizirane verske družbe in vseučilišča. Senat se nikdar ne razpusti.

V. Ministri.

Kralj imenuje predsednika ministrskega sveta, ostali ministri postavljajo se na njegov predlog. Ministri so za svoja službena dela odgovorni kralju in parlamentu. Obtožene ministre sodi državno sodišče.

VI. Državni svet.

Sestavljen je iz 30 članov, ki jih imenuje kralj na predlog vlade.

Državni svet ima te-le dolžnosti:
1. razsoja kot najvišje upravno sodišče v vseh upravnih zadevah,
2. kot najvišji upravni organ centralne uprave odobruje upravne zadeve, za katere je treba njegovega odobrenja,
3. je najvišja nadzorstvena oblast nad samoupravnimi organi,
4. rešuje kompetenčne spore državnih upravnih in samoupravnih oblastev.

Samo veleum bi mogel odgovoriti na vsa vprašanja otrok o kamnih.

Po ljudski veri se igra sedaj sinček mojega sosedja z malimi nadzemeljskimi kamni v suhi strugi »veletoka duša« — in se morda čudi, da nimajo nobene sence.

Prava poezija v legendi Sai-no Kawara je popolna naravnost njene temeljne ideje, nadzemsko nadaljevanje te igre s kamenčki, s katero se zabavajo vsi japonski otroci.

Prodajalec cevi za pipe je šel navađno okoli z dvema velikima zabojema, ki sta visela pritrjena na obeh koncih bambusovega droga, katerega si je optal čez ramo. V enem zaboji so bile cevi različne debelosti, dolžine in barve, nadalje tudi orodje, s katerim so se pritrdjevale v kovinate pipe. V drugem pa je ležal njegov lastni otrok. Včasih je gledal čez rob zaboja in se smehljaj mimoidočim; včasih sem ga zopet videl skrbno zavitega spati notri v zaboji, včasih se je pa zabaval z igračami. Reklo se mi je, da so mu mnogi ljudje dajali igrač. Ena teh igrač je bila čudno podobna smrtni tablici (ihai), in to sem vedno videl v zaboji, bodisi da je otrok spal ali bedel.

Zadnjič sem opazil, da prodajalec cevi za pipe ni imel več svojega bambusovega droga z visečima zabojema. Prišel je po cesti z majim ročnim vozičkom, ki je bil ravno dosti velik za njegovo blago in za otročka in je bil menda v ta namen razdeljen v dva oddelka. Mogoče je bilo postalo dete za prejšnji primitivni način pre-

LISTEK.

Kolera.

Japonska povest. Lafcadio Hearn. — Iz angleščine prevel P. V. B.

Glavni zaveznik Kitajske v zadnji vojski je bil slep in gluhi in ni hotel in še vedno noče ničesar slišati o pogajanjih in miru. Zasedoval je čete, ki so se vračale na Japonsko, prišel je v zmagonosno cesarstvo in je pokončil v vročem poletnem času skoraj trideset tisoč ljudi. Še vedno nadaljuje svoje morilno delovanje in ne prestando plapolajo grmade, na katerih se sežigajo mrličji. Včasih prinese sunek vetra od griča za mestom dim in duh v moj vrt, kakor bi me hotel opomniti, da stane vpepeljenje odraslega človeka moje velikosti osemdeset senov, nekako pol dolarja ameriške vrednosti.

Iz gornjega balkona svoje hiše pregledam celo dolžino japonske ceste z vrsto njenih malih prodajalen doli do morskega zaliva. Videl sem, kako so iz mnogih hiš te ceste odnašali bolne na kolero v bolnico, zadnjega šele danes zjutraj; bil je moj sosed, ki je imel nasproti meni prodajalno za porcelan. Odvedel so ga s silo, kljub solzam in obupnim tožbam svojcev. Sanitetni predpisi prepovedujejo zdravljenje slučajev kolere doma, a ljudje skušajo prikriti

¹ Proti Japoncem.

² Japonski denar.

VII. Lokalna uprava (pokrajine).

Lokalne upravne enote so: pokrajine, okrožja in občine. V načrtu ni določeno, kateri posli pripadajo poedinim upravnim enotam. Vsaka imenovanih upravnih enot ima svojo skupščino, voljeno na podlagi splošne, enake, neposredne in tajne volivne pravice. Skupščine izvolijo iz svoje srede odbore, ki predstavljajo izvršilno oblast dotične upravne enote.

Pokrajinske skupščine urejajo poedine posle pokrajinske uprave s posebnimi pokrajinskimi zakoni. Pokrajinski odbor je najvišji izvršilni organ uprave v pokrajini, izdaja izvršilne uredbe glede vseh državnih pokrajinskih zakonov v okviru pokrajinske pristojnosti. V nujnih slučajih, če pokrajinska skupščina ni zbrana, sme s pritrditvijo pokrajinskega namestnika izdatičasne pokrajinske zakone, ki se pa morajo takoj predložiti pokrajinski skupščini, čim se ta snide.

Za one državne posle, ki ne spadajo k notranji upravi, kakor tudi za one po-

sle notranje uprave, ki so izvzeti iz pristojnosti lokalnih upravnih enot, postavljen je posebna državna oblast.

Državna centralna oblast pazi, da pokrajinske in druge lokalne oblasti vrše svoje dolžnosti po zakonih.

Na čelu pokrajine je namestnik kot predstavnik kralja. Postavlja ga kralj na predlog ministrskega predsednika po pravilu iz reda rojakov in deželanov pokrajine. Namestnik predseduje pokrajinskemu odboru. V vsaki pokrajini se ustanovi upravno sodišče prve inštanice.

VIII. Glavna kontrola.

Za pregled državnih računov in za nadziranje izvršenja državnih in pokrajinskih proračunov je postavljena Glavna kontrola kot posebna naprava.

To so najvažnejša določila Protičevega ustavnega načrta. Kaj bi imelo spadati pod pristojnost pokrajin, o tem načrt molči in prepušča odločitev ustavodajni skupščini.

Korošci! Na volišču boste dobili kuverto, v kateri bosta dve glasovnici: bela in zelena. — Zelena je za Avstrijo, bela za jugoslavijo. — Zeleno raztrgajte, belo pustite celo in obe vtaknite zopet v kuverto!

Dogodki na Hrvatskem v parlamentu.

LDU Beograd, 28. septembra, 127. sešatek začasnega narodnega predstavništva je otvoril predsednik dr. Stanoje Vukčević ob 4. uri popoldne. Po prečitjanju zapisnika zadnje seje je poslanec Ivan Perišić (Narodni klub) stavil vprašanje na voinnega ministra radi poziva rekrutov na 2 letno službovanje. Poslanec dr. Ante Jelić je stavil vprašanje na ministra za notranje stvari radi draginje v Beogradu. Minister za notranje stvari, Drašković, je odgovoril, da bo za nekaj dni proglašena naredba o tej zadevi. Zatem je stavil poslanec dr. Aleksa Pavičević vprašanje na ministra za notranje stvari radi predolgi dopustov nekaterih uradnikov. Minister Drašković je odgovarjal, da se bodo mesta teh uradnikov izpraznila, ako se takoj ne povrnejo v službo. Poslanec Trifko Žugić (Crnogorec) je stavil vprašanje na voinnega ministra radi zapostavljanja črnogorskih častnikov pri napredovanju. Isti poslanec je stavil tudi vprašanje na ministra za javna dela radi porušitvi mostov v Črni gori. Poslanec Ante Radović (Crnogorec) je stavil na ministra za javna dela vprašanje radi votiranih vsot za zgradbe v Črni gori. Nato so prešli na poimensko glasovanje o St. germainski mirovni pogodbi. Za ratifikacijo je glasovalo 175 poslancev, proti pa 3.

Zatem je prišla na dnevni red interpelacija poslanca Viljema Bukšega in tovarišev na celokupno vladu o dogodkih na Hrvatskem povodom popisa in žigosanja vprežne živine. Poslanec Viljem Bukšeg izjava v utemeljevanju svoje interpelacije: Popis in žigosanje konj ter druge živine na Hrvatskem se je izvedel po starem zakonu kraljevine Srbije, ki je danes tako za Srbijo samo, kakor tudi za vse druge kraje zastarelo in neprimeren. Istočasno se je tudi vršilo rekviriranje, ne da bi se plačala ljudstvu odvzeta živina. Sporedno s tem se je tudi vršilo odzemanje živine za tlako vojski. Vse to je bilo v veliko škodo

našanja pretežno. Na vozičku je plapolala mala bela zastava s pisanim napisom »kis-sru-rao kae« (izmenjavajo se cevi za pipe) in kratka prošnja za cenjeno pomoč: Otusaké wo negaimasu. Otrok je izgledal sveže in živo in zopet sem opazil tisto tablico, ki je že večkrat prej vzbujala moje zanimanje. Sedaj je bila navpično pritrjena v notranjosti vozička nasproti otrokovi postelji. Ko sem opazoval bližajše se voziček, sem naenkrat spoznal, da je ta tablica res »ihai«: solnce jo je svetlo obsevalo in znal sem čitati običajno budhistovsko besedilo. To je vzbudilo moje zanimanje in prosil sem Manyemona, naj reče prodajalcu cevi za pipe, da imamo nekaj pip, ki rabijo novih cevi, kar je bilo tudi res. Takoj je bil voziček pri naših vratih in jaz sem pristopil, da ga pogledam.

Otrok se ni nič bal, celo pred tujim obličjem ne. Krasen dečko. Glasno se je smejal in stezal svoje ročice, menda je bil navajen na dobrikanje; in med tem ko sem se z njim igral, sem si natančno ogledal tablico. Bila je shinshu-ihai z ženskim posmrtnim imenom (kaimyo). Manyemon mi je prevel kitajske črke: »Visoko stoječa in priljubljena v deželi izbornosti, enaintridesetega dne tretjega meseca osemindvajsetega leta meiji-dobe.«

Med tem je bil sluga prinesel pokvarjeno pipe in jaz sem opazoval obraz rokodelca, med tem ko je delal. Bil je obraz moža, ki je prekoračil srednjo starost, z onimi prikupljivimi, trudnimi potezami okoli ust, brazdami, ki jih je zoralo nebroj smehljajev in ki dajejo tolikim japonskim obličjem neizrečen izraz resignirane po-

gospodarjem, zlasti sedaj v času žetve in trganju koruze. Vse to se je zgodilo, ne da bi bilo ljudstvo pravočasno poučeno ali drugače obveščeno, kakor se je to res pozneje zgodilo pri popisu, žigosanju in rekviriranju. Enako se je postopalo tudi v Bosni in v drugih pokrajinah. Pri upor, ki je ob tej priliki nastal v Hrvatski in ki ima svoje vzroke v splošni zadovoljnosti kmetijskega prebivalstva, je došlo do oboroženega spopada, pri katerem so bili mrtvi in ranjeni. Za tem je začelo s svojim delovanjem podivjano orožništvo, ki je z ljudstvom na nečuten barbarski način postopalo, da je še sedaj mnogo težko ranjenih kmetov v bolnici. Vprašam celokupno vladu: 1. Ali je omogočila, da se ljudstvo pravilno obvesti o pravem namenu popisa in žigosanja živine. 2. Ali je vodila račun o splošnem razburjenju naroda in dosledno napram temu uravnavala svoje postopanje za doseg namena, ki naj bi bil dal povod za upor kmetijskega življa. 3. Kaj je ukrenila sedaj, da se zastareli predpisi srbskega voinnega zakona prilagode sedanjim gospodarskim razmeram z ozirom na večji obseg države in različne razmere. 4. Zakaj je vladu dopustila divjanje orožništva in ni takoj ustavila to divjanje nad žrtvami upora; ali je že podvzela in kaj je podvzela, da se krivci in ubijalci kmetov zakonito kaznujejo. — Poslanec Bukšeg je v svojem polurnem govoru naglašal, da je politični režim v Hrvatski isti kakor za Avstrije. Vojaška oblast je desavuirala civilno. Žigosanje živine se je izvedlo po starem voinnem zakonu Srbije iz leta 1883., ki je neprimeren. Ze srbska narodna skupščina je razpravljala proti temu zakonu, ob njegovem nastanku. Govornik je nato navajal, da je major Ilić v Belovaru tolkel s puškinim kopitom kmete in jih psoval. Tako postopanje je najhujši strup za državo in narodno edinstvo. (Burno odobravanje in ploskanje.) Istočasno se je vršilo rekviriranje, ne da bi ljudstvu plačali ži-

nižnosti. Tu ga je začel Manyemon izpraševati, in če izprašuje Manyemon, bi mu samo hudoben človek ne mogel odgovarjati. Včasih se mi zdi kakor bi videl okoli drage mi, nedolžne glave starčka blesk svetniške aureole.

Prodajalec pip je odgovarjal s pripovedovanjem svoje povesti. Dva meseca po rojstvu dečka mu je umrla žena. V svoji smrtni uri je bila rekla: »Prosim te, da bo od dne moje smrti skozi cela tri leta otrok združen z mojo senco: nikdar ga ne loči od mojega »ihai«-ja, tako da bom mogla vedno zanj skrbeti in ga hraniti, saj veš, da me mora imeti cela tri leta. Srčno te prosim, ne pozabi te moje zadnje prošnje. Ko pa je bila mati mrtva, oče ni mogel hoditi po opravkih, kakor je bil navajen, in za jedno skrbeti za tako malega otroka, na katerega je bilo treba paziti neprestano noč in dan; in bil je prevelik revež, da bi mogel vzeti strežnico. Zato je začel prodajati cevi za pipe, ker si je mogel na ta način prislužiti nekaj denarja in zajedno je mogel biti neprestano poleg otroka. Ni imel dovolj denarja, da bi kupil mleka; a pital je otroka nad eno leto z riževim močnikom in ame-sirupom.

Rekel sem mu, da je mali jako krepak, četudi ni imel mlečne hrane.

»To«, je rekel Manyemon prepričevalno, »prihaja odtod, ker ga hrani mrtva mati; kako bi mu tedaj manjkalo mleka?«

In deček se je milo nasmehljaj, kakor bi čutil nadzemske ljubimkanje.

vino. Orožništvo je postopalo tako barbar-sko, da leži še nad 50 kmetov težko ranjenih v belovarski bolnišnici. Batinanje je sistem, ki se izvaja na Hrvatskem. Upam, da bo vladu izjavila, da bo kaznovala krivce in ne samo one, ki so z druge strani pokazali zakon. (Burno odobravanje in ploskanje.)

Ministrski predsednik dr. Vesnić: Gospod! G. interpelant Bukšeg bo dal vladu prav, da ni niti trenutka izgubila, da ne bi o žalostnih dogodkih v enem delu naše domovine v prvem trenutku, ki bi bil mogoč, podala narodnemu predstavništvu potrebnih pojasnil. G. interpelant je istotako priznal, da smo mi bili pripravljeni njegovo interpelacijo, protivno onemu, kar se je zgodilo z drugimi interpelacijami, sprejeti in o njej razpravljati istotako v prvem trenutku, ko je bilo to mogoče. To je bilo, gospoda, potrebno zato, ker ima vladu glede na te dogodke isto čustvo-vanje, kakor je imajo in kakor bi bilo potrebno, da je imajo vsi pravi rodoljubi te države. Vladu nima ničesar prikrivati z ozirom na organe države in na krivce teh dogodkov. Vladu smatra, da je v splošno korist in v korist normalnega razvoja v naši zemlji ter v svrhu ojačenja naše nove domovine, ako se vsi poslani in tudi posli takega značaja razpravljajo, bodisi glede ukrenjenih odredb, kakor tudi glede dejstev samih, ker sodi, da se vendar tako s skupnim sodelovanjem vseh nas more priti do pravih in potrebnih sredstev za njihovo ozdravljenje. G. interpelant bo priznal, da je vladu ostala v tem težkem položaju na zakonito legalnem stališču in da ni niti trenutka mislila na to, da bi v teh krajih proglašala kako izredno stanje, da bi bila v samih dogodkih kakor tudi v prejšnjih prilikah izkušnje, in da bi bila posledica te izkušnje morebiti želja, da se ti dogodki končalo čimprej in čim odločneje. Preiskavajot to, gospoda, moram reči protivno temu, kar trdi in misli g. interpelant, da je naše prepričanje, da je žigosanje živine samo povod, samo izgovor za te dogodke in da je pravi vzrok teh dogodkov v političnih tendencah samih enega dela našega naroda, ne prvič zavedenega, in dodajam, nezadostno obveščena, nezadostno branjena, poleg tega da je bil ponekod od lastnih vodij popolnoma obvladan.

Nočem se spuščati v podrobnosti za dokaz teh svojih trditev. G. interpelant in njegovi tovariši morejo imeti prav, ako kritikujejo zakon in ako najdejo, da ta zakon ni zadosti primeren za sedanjí čas, ako najdejo, da je treba ta zakon izpremeniti. Zdi se mi pa vendar, da ne bi bilo potrebno, ako bi bili preveč strogi v oceni tega zakona. Ta zakon, gospoda, ima za seboj preteklost, in more se reči, da ima na svojih platnicah zapisano tudi delo za prošlost. To je organizacija vojske prejšnje kraljevine Srbije. To delo je uspeh te vojske. (Plosk.) Jez vendar ne trdim, gospoda, da je ta zakon času primeren, in jaz soglašam s tem, da se v njem morajo storiti in da bi bilo morebiti potrebno, izvršiti gotove izpremembe. Toda za to je treba reda, so pota in načini. Za ta red, pota in načine so predpisi v naši državi, kakor so predpisi v vseh drugih državah, in noben državljani, zavedajoč se svojih državljan-skih pravic in zlasti svojih državljan-skih dolžnosti, posebno ne kak javen delavec, še manj pa kak član vlade ne more pristati na to in ne more dopustiti, da se tak zakon izpreminja takorekoč nasilno radi tega, kar v danem trenutku ne ugaja inter-esom ene ali druge strani, ali celo, če hočete, gotovemu razredu. (Posl. Banjanin: Koliko smo napravili dosedaj uredb, pa to se ni moglo urediti!) Gospoda, g. Banjanin me naganja, da omenim v svojem odgovoru stvar, o kateri sem menil, da je ne bo treba omeniti, toda »kad me pitaš, pravo cu ti reči«. So zakoni, gospoda, ki se lahko predručajijo z uredbo, so tudi posli, ki jih je lažje zamenjati in ako hočete z lajšim srcem opravljati na eden ali drugi način, toda za to je treba imeti za vsak tak posel in za vsak tak zakon poseben trenotek. Vprašam Vas, kako morete zahtevati od vlade, da nosi odgovornost ne samo za varnost in za razvoj naše nove domovine, temveč tudi posebno za mednarodno varnost, v trenotaku, ko naši mednarodni posl-niso dokončani, da v takem trenutku takorekoč izprememo naš voz, ki teče, in da v takem trenutku Vam predlagamo, da vzamete v pretres voinni zakon. Bodite pravični, gospoda, in jaz ne bom imel povoda, da v tem pogledu apeliram na Vas, toda bodite toliko patriotični, kolikor zahtevate to od nas. (Odobravanje.) V tem kakor tudi v drugih poslih v naši državi kakor tudi drugod mora se dogoditi in dogaja se in tudi pri teh dogodkih, o katerih govorim, se zdi, da se je dogodilo, da so neki organi državne oblasti ne samo prekoračili svoj delokrog, ne samo prekoračili mejo svoje oblasti, temveč da so šli tudi dalje in da so se pregrešili zoper pozitivni zakon naše države. Gospoda, tudi g. interpelant je omenil tak primer; omenil je n. pr. majorja g. Ilića. Toda gospoda, vsi poslanci tega narodnega predstavništva in vsak naš državljani ima pravico, posebno oni, katerega interes ali pravica se je kr-

šila, da take primere imenoma in z dokazi predlože oblastvom oziroma vladu, in ako se pokaže, da vladu o takem predlogu, opremljenem z dokazi, ne vodi računa in ako bi šla preko take kršitve brez potrebne preiskave in brez kazni, kjer je kaznen bila potrebna in dokazana, tedaj se razume, tedaj bi imelo narodno predstavništvo popolno pravico, da stavi vladu na odgovor. Vendar pa takih posameznih po-imenskih primerov, vsaj kolikor je meni znano, dosedaj še nismo imeli. V imenu vlade in vseh svojih tovarišev morem iz-javiti, da se bodo taki primeri preiskali in izpolnil zakon. G. interpelant je govoril tudi o batinanju, govoril je o tem kot o obč-nem pojavu. Izjavljam vam, da v zakonu prejšnje kraljevine Srbije, ki je razširjen na našo domovino, posebno v zakonu o ure-ditvi vojske, ne samo da batinanje ni do-pustno, temveč da je najstrožje prepove-dano. (Posl. Bukšeg: Pa se vendar vršil Posl. Perišić: Dosti tega materijala je pri voinnem ministrstvu! Dr. Vesnić: Ne vidi se, gospod, da bi bili, četudi samo malo, batinani!) Dr. Vesnić: Kadar se bo, gospo-da, vsak tak posamezni primer predložil, bo šel svojo pot, se bo preiskal in proti dotičnemu se bo postopalo, kakor sem vam rekel, po zakonu. Toda, gospoda, pro-sim vas, zaklinjam vas, bodite zmerni v besedah, bodite zmerni v tem, kar pišete. Svoji državi in sami sebi delate prav slabo uslugo, ako kako tako reputacijo stav-ljate kot občni pojav na račun vojske, ki je v Evropi priznana kot ena najboljših in najbolj urejenih. (Burno ploskanje in navdušeni vzkliki: Živela vojska!) Ni do-pustno, da naši protivniki, naši neprijatelji pišejo in govorijo tako o njej. Toda, gospo-da, s koliko bolešjo mora ona poslušati in gledati svoje brate, za katere je, ker je narodna, ker je demokratska, prenesla vse, da jo ti njeni bratje s tako lahkim sr-cem oni sramotijo, drugi pa to poslušajo. (Frenetično odobravanje, burno ploskanje.)

Gospoda, vladu, ki ne bi smatrala za svojo prvo in osnovno dolžnost, da štiti osebno varnost in osebna prava vsakega državljanu naše države, v nobeni državi ne bi smela niti trenotek ostati na tako častnem, obenem pa tako odgovornem me-stu. Niti ena naših vlad, posebno od časa našega zedinjenja in osvobojenja ni bila taka. Naša vladu je v vsem tem dosedaj storila to, kar je bila njena dolžnost. Mi-slim, da je popolnoma odveč, vendar pa moram na koncu izjaviti, da je njena dolž-nost v prvi vrsti, da ohrani celokupnost in red v naši zedinjeni državi. Njej bomo do-prinesli vse potrebne žrtve, uverjeni, da bomo na ta način s svoje strani najboljše ustregli velikim interesom našega naroda, dopustite mi, da verujem, da bomo na ta način najbolj opravičili vaše zaupanje. (Burno odobravanje in ploskanje.)

Po govoru vladnega predsednika go-vori posl. Miladović (radikalec) nato pa predsednik dr. Vukčević zaključí ob 21. sejo in odredi prihodnjo sejo za jutri ob 16. z istim dnevnim redom.

Pašić o jadranskem vprašanju.

LDU Beograd, 29. sept. »Balkan« ob-javlja izvod iz govora Nikole Pašića o ja-dranskem vprašanju, ki ga je imel na kon-ferenci radikalne stranke. G. Pašić je re-ke: Jadransko vprašanje je eno onih tež-jih vprašanj, v katero segajo tudi interesi drugih držav, toda v našo korist. Preden je Italija stopila v vojno, je pritiskala na entento in na Rusijo in tako se je sklenil londonski pakt na škodo naše celote, da zavaruje sebi premoč na Jadran. Rusija je bila pozneje odstranjena in ostala je en-tenta z Italijo, Francijo in Anglijo. Tedaj se je pojavila Amerika s svojimi nazori, ki so bili proti londonskemu paktu. Naši za-vezniki so se morali ozirati na stališče in zahteve Amerike, ki je stavila pogoj, da ta pakt ne velja. Od tedaj so pogodbeniki prišli v nesporazum z Italijo ter izjavili: Ker so s tem paktom vezani z Italijo, ie potrebno, da se sporazumemo z Italijo. Zahtevali smo, da razsodi Wilson, Italija pa tega ni hotela sprejeti. Sedaj se dela na to, da se sporazumemo med seboj. Dol-go se je ugovarjalo, potem pa je nastalo vprašanje: Ali da sprejmemo, ali da od-klonimo sporazum. Tu je trenutek, ko se mora pomisliti, ali je ono, kar pride po-zneje, ugodnejše. Omahovali smo — še ni dovršeno. Hoteli smo braniti tudi Kotor in Skader poleg Reke. Zahtevali smo Skader, izpustili smo gotove prilike, upamo pa, da bomo to popravili.

Naloge male entente.

LDU Berlin, 28. sept. (DunkU) »Ber-liner Tageblatt« priobčuje v poročilu iz Ri-ma razgovor Take Jonesca z zastopnikom listov »Giornale d'Italia« in »Tempo«. Take Jonescu je dejal med drugim: Naloga male entente je, da zavrača Nemčijo od re-vanže. Mala ententa stoji energično ob ve-likih ententi, od katere pričakuje naklonje-nosti. Zelo verjetno je, da ne Nemčija pri-bliža Rusiji, ker nima drugega izhoda. V tem primeru mora velika ententa računati z malo entento,

Novi porazi boljševikov.

LDU Varšava, 28. sept. (PBA) Frontno poročilo z dne 28. t. m.: Na severu so dosegle naše čete deloma črto reke Šare. V odseku Grodno se nadaljuje zasledovanje umikajočega se sovražnika. Naši oddelki so, v smeri proti Pinsku prodirajoč, zasedli Drohiczyn in Janowo. Vzhodno od Rowna je potisnil konjeniški voj sovražnika na desni breg Horyna nazaj in zasedel Korec. Ukrajinske čete, ki operirajo vzhodno od Zbrucza, so osvojile Proskurov in Starokonstantinov.

Albanski parlament.

LDU Belgrad, 29. sept. »Politika« javlja iz Debra: Prvič, odkar so bili pregnani Italijani iz Albanije, se je sestal v Tirani albanski parlament. Poleg drugih vprašanj so na tej seji razpravljali o sporazumu z našo državo. Bajram Cur je zastopal stališče, da se more o sporazumu govoriti šele tedaj, ko bo Jugoslavija voljna vrniti Albaniji vse »odvzete pokrajine«. Njegov govor so pozdravili posebno oni poslanci, ki so se aktivno udeležili arnavskega napada. Razen tega so govorili tudi o možnostih, da se tudi Albanija udeleži pogajanj za rešitev jadranskega vprašanja, ker je Italija obljubila tiranski vladi, da se bo za to posebno zavzela.

Politične novice.

+ Seja ministrskega sveta. LDU Belgrad, 29. sept. Jutri je seja ministrskega sveta pod predsedstvom prestolonaslednika Aleksandra. Pretresali bodo vprašanje o direktnih pogajanjih z Italijo za rešitev jadranskega vprašanja. »Politika« doznava, da Nikola Pašić še ni pristal na to, da skupno z ministrom za zunanje stvari dr. Trumbićem nadaljuje pogajanja z Italijo. Trdi se, da bo šel na pogajanja z dr. Trumbićem dr. Miroslav Spalajković.

+ Državni odbor. LDU Belgrad, 29. sept. Danes bo državni odbor nadaljeval svoje delo in je treba na seji določiti predsednike glavnih volilnih odborov za okrožna volilna mesta. Ker pa odbor še ni prejel seznamka vseh članov kasacijskih in apelacijskih sodišč kraljevine, bo odbor urgiral pri pravosodnem ministru, da se mu v par dneh pošljejo vsi ti podatki.

+ Slovenski grb. Na tozadevna članka v »Slovencu«, mi bodi dovoljeno pripomniti k temu, kar sem zapisal o grbu mladega meseca z zvezdo v »Casu«, l. 1918, str. 162, zlasti op. 80, da je polmesec z zvezdo pradeden orientalski simbol boga Meseca, ki ga nahajamo vklesane v žrtvenik boga Meseca v deželi Sabeev v južni Arabiji (»kraljica Sabe«); prim. Banse, Die Türkei, str. 410, ki omenja tudi grb antičnega Bizantina. Če tedaj tudi pridržimo ta grb, mu ne smemo žrtvovati svojih narodnih barv; pridržimo tedaj lahko polmesec, kakoršen je ščit v kranjskem grbu, z modrim poljem (ozadjem), ali pa bel polmesec in belo zvezdo na modro-rdečem polju.

+ Volitev srbskega pravoslavne patriarha. V kratkem se bo vršila volitev srbskega patriarha za Jugoslavijo. Po prvotnem načrtu arhierškega odbora naj bi volilo patriarha celokupno pravoslavno ljudstvo. Vlada pa temu načrtu ni pritrčila ter bodo volili patriarha: ministrski predsednik, ministri pravoslavne vere, del poslancev pravoslavne vere, predsedniki apelacijskega in kasacijskega sodišča, predsednik državnega sveta, višji pravoslavni duhovniki in delegat namostana Hendarja.

+ Šolska stavka Nemcev v češko-slovaški ljudovladi. Nemški poslanci so stavili na naučnega ministra v Prazi vprašanje glede ureditve šolskega vprašanja z ozirom na Nemce v ljudovladi in zahtevali, da se šole zapro, dokler se ne rešijo vsa tozadevna vprašanja. Nemška zborniška skupina poslancev zahteva od nemške javnosti, da izvede šolsko stavko, ki je določena na dan 8. in 9. oktobra kot protest proti zatiranju nemškega šolstva.

+ Zmaga češke socialistične leveice. Kakor poročajo dunajski listi, so na strankinem zboru češke socialne demokracije dne 25. in 26. t. m. vladni socialisti doživeli velik poraz. Od 466 delegatov je prišlo na ključovalni strankin zbor 326. Zbor se je izjavil za Moskvo in proti Ogrski in zahteval v parlamentu boj proti meščanski večini do konca.

Dnevne novice.

— Dr. Korošec ozdravel. Primarij mariborske bolnice docent dr. Matko je izdal nastopno poročilo: Minister dr. Korošec je bil danes popolnoma ozdravljen odpuščen iz bolnice.

— Odlikovanje grofa Begouen. Pariški »Journal officiel« z dne 21. septembra je objavil, da je francoska vlada odlikovala grofa Begouena s križem častne legije (croix de La Legion d'honneur), in sicer, kakor izrecno povdara ministerjalni odlok, za posebne zasluge, ki si jih je stekel povodom njegovih misij v tujini. Vsa jugoslovanska javnost bo to odlikovanje pozdravila z največjo simpatijo. Pomen tega

odlikovanja je v tem, da je hotela francoska vlada v grofu Begouenu odlikovati prijatelja Jugoslovancev, ki je leta in leta v mnogoštevilnih člankih, brošurah in spisih neprestano interesiral francosko javnost za jugoslovanski problem. Bil je v tesnem stiku z vladiko Strosmajerjem in odtod naprej z vsemi odličnimi Jugoslovanci. Videli smo grofa Begouena spomladi in jeseni 1919 in v marcu 1920 v naši domovini, obiskal je Belgrad, Zagreb, Ljubljano, Prekmurje, Štajersko, Koroško in ravno njegove informacije glede štajerske in Prekmurja so vplivale na sklepe mirovne konferen- ce glede teh dveh pokrajin. V Zagrebu je o priliki prenešenja trupel Zrinskega in Frankopana imel govor, ki je napravil globok utis. Ravno kar je izšla njegova brošura »Si nous voulons la Paix dans les Balkans« (»Ako hočemo mir na Balkanu«), ki je polna dragocenih mišljajev za bodočo francosko politiko na Balkanu in kaže njegove simpatije do naše države. Cestitamo nesebičnemu in zaslužnemu grofu Begouenu iz vsega srca na izrednem odlikovanju.

— Umrl je v Škofji Loki kamnosek g. A. Finžgar. Pri vožnji s kolesom se je smrtnonevarno ponesrečil. Žalujoci družini iskreno sožalje!

— Sprememba voznega reda. Tukajšnje obratno ravnateljstvo južne železnice objavlja: S 1. oktobrom 1920 se izvrše v mednarodnem brzovlakovnem prometu sledeče izpremembe: Brzovlak št. 3 (odhod Dunaj ob 7.20 uri, prihod v Maribor ob 13.34, odhod ob 14.24, prihod v Ljubljano ob 17.27, in prihod v Trst ob 21.30) vozi iz Dunaja v Trst od 1. oktobra 1920, dalje vsako sredo, petek in nedeljo in brzovlak št. 4 (odhod iz Trsta ob 6.15, odhod Ljubljana ob 11.29, prihod Maribor ob 14.48, in odhod ob 15.08, prihod Dunaj ob 22. uri), pričeni 2. oktobrom iz Trsta na Dunaj vsak torek, četrtek in soboto. Vsled tega izostane brzovlak št. 3, v četrtek, dne 30. septembra 1920, in brzovlak št. 4 v petek, dne 1. oktobra 1920. — Oba brzovlaka imata vozove I. in II. razreda. Brzovlak št. 7 iz Prage (odhod vsak torek, četrtek in soboto ob 20.03), vozi od 1. oktobra dalje ne več v Trst, ampak v Zagreb, pač pa ima še direktne vozove I., II. in III. razreda v Trst, ki se v Mariboru priključijo dunajskemu brzovlaku št. 3. Čehoslovaški brzovlak št. 7 prihaja v Maribor ob istih dneh, kakor dunajski brzovlak, to je vsako sredo, petek in nedeljo ob 12.43, odhod iz Maribora ob 15. uri, iz Celja ob 16.26, in prihod v Zagreb juž. kol. ob 18.26. Odhod čehoslovaškega brzovlaka iz Zagreba juž. kol. vsak torek, četrtek in soboto ob 10. uri. Iz Celja ob 12.12, prihod v Maribor ob 13.35 ter prihod v Prago vsako sredo, petek in nedeljo ob 8.17. V Mariboru se čehoslovaškemu brzovlaku priključijo direktni vozovi Trst—Praga, ki jih pripelje brzovlak št. 4 iz Trsta. Direktni vozovi Dunaj—Zagreb in Dunaj—Belgrad tečejo na progi Maribor—Zagreb in obratno s čehoslovaškim brzovlakom. Restavracijski voz pri čehoslovaškem brzovlaku teče iz St. Mihaela v Trst, in pri dunajskem brzovlaku iz Dunaja v Zagreb.

— Podjetniki poštne vožnje se opozarjajo, naj ne prenehajo 1. oktobra z vožnjami kot je bilo sklenjeno, temveč za sedaj še počakajo. — Društveno predsedstvo.

— Češko vojaštvo sme pri nas nositi uniformo. Po dovoljenju ministra za vojno in mornarico od 9. t. m., št. 27.831, smejo vsi častniki in vojaške osebe češkoslovaške republike o priliki bivanja na ozemlju naše države nositi svoje uniforme, ako imajo uradno legitimacijo, poverjeno od našega vojnega zastopnika v Prazi. Po prihodu na naše ozemlje so dolžni javiti se najbližnji komandi.

— Strašen samomor. Dne 16. septembra je izvedla med 6. in 7. uro zvečer 46 letna posestnica Frančiška Avbelj na Klanec pri Vačah samomor, toda ni bila precej mrtva in so jo prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer ji tudi niso mogli rešiti življenja in so jo poslali nazaj domov, kjer je 19. septembra umrla. Samomorilka si je z dvoreznim krivcem zadala 10 cm dolgo rano na čelu in si je prebila črepanjo, da so se videli možgani. Zadala si je še več ran, ker se je tolkla s krivcem po glavi. Avbljeva je bila udana pijači in je bila v zadnjih 14 dneh pred smrtjo precej zmedena, ker je izgubila neko pravdo.

— Smrtna nesreča na Jesenicah. Ključavničar Franc Šmajdek z Jesenic je zapovedal 20. septembra ob 5. popoldne svojim pomočnikom in javencem, naj prelože ob reki Savi ležeče trame in les na varnejši prostor, ker je bilo nevarno, da ne odnese lesa naraščajoča reka. Pri premikanju lesa so pa postopali zelo predrzno in so nekateri stali celo do prsi v vodi. Mladi 15 letni javenec Feliks Jensterle z Jesenic je izgubil pri tem ravnotežje in so ga valovi Save odnesli. Voda je nesla fanta kakih 150 korakov daleč, kjer je obvisel na levem bregu v grmovju. Ponesrečenca je našel tovarniški delavec Frančišek Daksofler s Save in ga je potegnil iz vode. Ker je Jensterle ležal že kake trideset ure v vodi, ni mogel zdravnik storiti drugega, kakor da je ugotovil njegovo smrt.

Koroške novice.

k Podkupovanje je na Koroškem na dnevnem redu. V posameznih hišah imajo nemčurji velike zaloge blaga, ki ga delijo svojim zvestim in tistim, o katerih upajo, da se bodo še dali pridobiti. Vse to je notorično. Zato nam je nerazumljivo, kako se more to vršiti pred očmi ententne misije, ki bi morala skrbeti, da pride pri glasovanju čista ljudska volja do izraza.

k Nasilja na Koroškem. Nemci pišejo o nasilju, ki ga baje izvajamo mi na Koroškem, pri vsem tem pa lepo priznajo, da so se ustanovile pretepaške tolpe, ki imajo namen braniti nemško prebivalstvo. Na kakšen način — to je samo po sebi umevno. Cisto razumljivo se jim zdi dejstvo, da so Nemci pri Velikovcu požgali in popolnoma uničili jugoslovansko čuvajnico. Ravno tako bi se jim zdelo enostavno, če bi požgali domovje vsem koroškim Slovincem. »Herrenvolk« motivira ta dejanja z besedami: ljudstvo je izgubilo potrpežljivost. Res, slovensko ljudstvo na Koroškem je izgubilo potrpežljivost, zato bo dne 10. oktobra pokazalo Nemcem, da noče več njih nadvlade.

k Točenje alkohola prepovedano. Iz Celovca se poroča: Za prihodnjo nedeljo 3. t. m. in na dan plebiscita v nedeljo 10. t. m. je prepovedano točenje alkohola na plebiscitnem ozemlju v coni A. Gostilnice morajo biti ob pol devetih zvečer zaprte.

Štajerske novice.

š V Gornjem Gradu se ustanovi dne 3. oktobra 1920 ob 14. (2. popoldne) podružnica Jugoslov. Matice za občine Gornji Grad, Nova Stifla in Bočna. Vsopred: 1. govor; 2. pobiranje članarine; 3. volitev odbora; 4. gledališka predstava in 5. petje in godba. Vstopnina: I. sedeži 6 K, II. sedeži 4 K, stojišče 2 K. K obilni udeležbi vabi pripravljani odbor.

š Soštanj. Pripravljani odbor Splošne org. voj. invalidov izreka najlepšo zahvalo posestnikom v Sv. Andražu nad Polzalo, kateri so darovali k grozdni trgatvi dne 19. t. m. potrebno grozdje. Posebno se pa zahvaljuje tukajšnjemu g. župniku Ocvirku in g. Blagotinšku za obile darove.

š Napadi v mariborski okolici. Posestnika Jožefa Faleša je nekdo ustrelil 22. t. m. v prsi. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico. Pred 14. dnevi je pa bila ustreljena v roko Faleševa žena.

Ljubljanske novice.

lj Seja krajevnega odbora za šentjakobski okraj se vrši danes, v četrtek, ob pol 8. uri zvečer v šentjakobski prosveti, Sv. Florijana ulica 15. Prosim za polnoštevilno udeležbo. — Predsednik.

lj »Podkriževalci«, kmečka komedija s petjem in treh dejanjih, spisal Ludvik Anzengruber. To igro bo vprizoril Ljudski oder v nedeljo, 3. oktobra ob pol 8. uri zvečer. Danes popoldne bo mogoče dobiti že vstopnice v predprodaji v traliki gospe Modiceve v Kopitarjevi ulici in v prodajalni Nove založbe na Kongresnem trgu.

lj Komur je na srcu naša revna šolska mladina iz ozemlja, ki so ga zasedli Italijani, naj prihi na dobrodelno prireditve kluba »Soča«, ki se vrši v nedeljo, dne 3. oktobra 1920 v Narodnem domu v Ljubljani ob 6. uri popoldne.

lj Slušatelji ljubljanske univerze, ki mislijo še prositi za sprejem v akademsko menzo in dom P. D. J. A., naj to nemudoma store, ker poteče s 5. oktobrom rok za vlaganje prošenj. Na zakasnele vloge se ne bo oziralo. Za odbor: M. Sinkovič, tehnik.

lj Društvo jugoslovanskih dobrovoljcev za Slovenijo poziva vse v Ljubljani biva- joče člane, da se gotovo udeležijo izrednega sestanka 30. septembra ob 20. uri v društvenih prostorih, Kolodvorska ulica št. 3. — Odbor.

lj Gremij trgovcev v Ljubljani. Gremij trgovcev v Ljubljani sklicuje za četrtek, dne 30. sept. t. l. ob 6. uri popoldne v gremijalni pisarni sestanek vseh onih trgovcev, ki so prizadeti na trošarini. Udeležba je nujno potrebna, ker se bo vložil protest proti tozadevni naredbi.

lj Tatvina smodk. Gregorju Potočniku v Rožni dolini št. 155 je bil ukraden lesen kovček, v katerem je imel 100 viržink, vrednih 300 kron., 100 kratkih smodk, vrednih 100 kron., 95 portorik, vrednih 266 kron., orožni list, 1 kg sladkorja, vredni 64 kron., in 12 skatljic žveplenk, vrednih 12 kron.

lj Tatvina pri Scagnettiju. V stanovanje delovodje Josipa Riharja pri Scagnettiju na Cesti na gorensko železnico št. 16 je zlezal neznan zlikovec, ko ni bilo nobenega doma, in je odnesel dve nikelnasti Roskopf uri z dvema srebrnima verižicama, vredni 2000 kron., črne suknene hlače, vredne 600 kron., in zelenkast obnošen suknjič, vreden 300 kron.

lj Najdeno. Našla se je zlata vratna verižica z obeskom. Kdor jo je zgubil, naj se oglasi v trnovskem župnišču v Ljubljani.

Najnovejša poročila.

Kralj Peter v Belgradu.

LDU Belgrad, 29. sept. Kralj Peter pride danes iz Banje Arangelovačke v Belgrad. Dvorni vlak se ustavi na Topčideru, odkoder se kralj z avtomobilom prepele v vilo na Topčiderskem Brdu.

Pogajanja z Italijo.

LDU Zagreb, 29. sept. »Riječ« javlja iz Belgrada: Vlada je pozvala Pašića, naj se skupno z zunanjim ministrom dr. Trumbićem udeleži pogajanj z italijansko vlado. Dosedaj Pašić o tem še ni podal svoje izjave. Jadransko vprašanje se bo najbrž rešilo tekom kakih desetih dni. Italija želi, naj bi se pogajanja vršila na njenem ozemlju, dočim bo naša vlada predlagala eventualno kako mesto v Švici. Danes se mora Pašić končnoveljavno odločiti, ali se udeleži pogajanj, ali ne. Ako on ne pristane na poziv vlade, bi moral iti k pogajanjem ministrski predsednik dr. Vesnić, pa samo, če bi na italijanski strani sodeloval tudi Giolitti. Sicer pa se mesto Pašića udeleži pogajanj dr. Spalajković. Kot eksperta bo sta naknadno pozvana k pogajanjem bivši črnogorski minister Radović in dr. Otokar Ryba.

Hrvatski nemiri in vlada.

LDU Zagreb, 29. sept. »Novosti« javljajo iz Belgrada: Debata o dogodkih na Hrvatskem, kakor tudi izjava ministrskega predsednika glede te zadeve je v narodnem predstavništvu vzbudila strah, da bodo ti dogodki vplivali na obstoj sedanje vlade. Govor ministrskega predsednika se tolmači kot obsodba Narodnega kluba, ki zastopa stališče, ki je stališču vlade protivno. 16 govornikov se je priglasilo, da bodo razpravljali o tej zadevi.

Zbor radikalne stranke.

Belgrad, 29. sept. V odbor radikalne stranke so bili izvoljeni: Nikola Pašić, Stojan Protić, dr. Vesnić, Jovanović, dr. Rskić, Mušićki, Arangelović in Jovan Cirković. Konferenca radikalne stranke se jutri nadaljuje.

Patrijarh srbske cerkve.

Belgrad, 29. sept. Patrijarh srbske cerkve bo postal žički episkop Velimirović.

Italijanska nasilja v Dalmaciji.

LDU Dubrovnik, 29. septembra. Admiral Milla, guverner Dalmacije, je razpustil naše občinske uprave in jih nadomestil z italijanskimi oblastmi, ki trošijo občinski denar brez ozira na interese občine. To je velika nevarnost za vse dalmatinske občine. Šole se zapro, ker nimajo dovolj sredstev za vzdrževanje pouka. Poleg teh naredb admiral Milla, s katerimi hoče gospodarsko in moralno upropasti člane našega naroda v okupiranem ozemlju, je on pred kratkim časom tudi izdal razglas prebivalstvu, da bo na najmanjše pritožbe zoper prebivalstvo obsojal na velike denarne globe in na cela leta ječe.

Wilson čestita Millerandu.

LDU Pariz, 28. sept. (Wolff) Predsednik Millerand je prejel od predsednika Wilsona brzojavko, v kateri mu ta čestita k izvolitvi za predsednika francoske republike. Prepričan je, da se priručni odnosaji med Zedinjenimi državami in Francijo, ki so postali že zgodovinski, pod njegovim modrim vodstvom ne bodo ohladili.

Borza.

LDU Zagreb, 29. sept. Devize: Berlin 198—202, Italija 510—515, London 417 do 419, Newyork 116.50—117.50, Pariz 812—830, Praga 158—160, Dunaj 38.25 do 38.50. Valute: Ameriški dolarji 113.50—114.50, avstrijske krone 39.50—40.50, carski rublji 124—132, čehoslovaške krone 165—168, angleški funti 395—400, napoleon-dori 410—415, nemške marke 195—198, rumunski lei 215—225, italijanske lire 505 do 510, turške lire 505—510, turške lire 0—460. Živila: Moka št. 0 franko Zagreb 1460, št. 2 1360, št. 6 1220, pšenični otrobi 270, koruzna moka franko Veliki Bečke-rek 475, koruzna moka fino zmlata 575.

Gospodarstvo.

g 100 stanovanj na razpolago. Pred tedni je »Slovenec« prinesel novico in načrt, kako bi se s primeroma malimi stroški napravilo 26 stanovanj ob rimskem oziidu v Ljubljani. Gotovo z manjšimi stroški bi se napravilo do 100 stanovanj v monturnem skladišču na ljubljanskem polju proti Ježici, ki je že pred tremi leti pogorelo. Stavbo bi bilo treba pokriti in ogromni prostor razdeliti v nadstropja in stanovanjske oddelke. Hiša je erarična in bi se morda erar upiral odstopiti stavbo za stanovanja v mnenju: kar je erarično, se mora pustiti, da razpade v prah. V tem slučaju bi kazalo prisiliti vojaške pisarne, naj se nastanijo v lastni hiši, kakor banke itd., dosedanje pisarne, ki jih imajo po mestu, pa naj odstopijo civilnim strankam. Skladišče bi se moralo itak pokriti ali pa

podreti, ker zgornje nadstropje že razpada vsled dežja in mraza. Ali ni škoda dragocenega materiala? Ako bi se to skladišče priredilo za stranke, lepa vrsta vagonov bi se lahko izpraznila. Kaj pravi k temu socialno skrbstvo in stanovanjski urad, ki mora vreči eno stranko na cesto, da napravi prostor drugi. Delo bi se dalo izvesti še do zime.

g Gremij trgovcev v Ljubljani. Gremij trgovcev opozarja svoje člane, da si nabavijo sledeče »Uradne liste«: št. 107: Pravilnik za izvršitev določil o trošarinah na vino ter pravilnik za izvršitev odredbe o linijski trošarini za zaprto mesto Ljubljano št. 110: Zakon o državni trošarini. Št. 111: razglas delegacije ministrstva financ za Slovenijo o davku na poslovni promet z veljavo od 25. t. m. — Dalje opozarja gremij svoje člane na razglas ministrstva trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, glede posredovalcev pri nakupu blaga, ki je predmet koncesioniranega trg. obrta. Ta razglas je pribit na mestni deski. (k)

g Revizija navedbe o prepovedi uvoza luksuznega blaga. Zveza trgovskih gremijev in združb za Slovenijo v Ljubljani vabi trgovce, da ji pismeno naznani one vrste blaga, katerih uvoz je po navedbi o prepovedi uvoza različnega blaga z dne 32. marca 1920, št. 22.490 in 38.185 (Uradni list z dne 31. marca št. 41 in z dne 5. julija št. 80) prepovedan, ki pa služijo vsakdanji porabi in tudi manj premožnim slojem, ki spadajo torej med navadne potrebe in se ne morejo smatrati za luksuzno blago. Pri manufakturnih predmetih naj se po možnosti priloži tudi vzorci ali slike prepovedanega blaga. Kakor je Zveza informirana, je pričakovati kmalu revizije uvozne prepovedi in bo Zveza gremijev na podlagi zbranega materiala intervenirala na sedanjih mestih, da se sedanja prepoved omeji na resnično luksuzno blago.

g Cena kisika iz tvornice kisika v Zeleniku je od 1. septembra t. l. naprej 30 dinarjev za m³, to je za posodo 150 dinarjev. Kavcija za vsako posodo znaša 150 dinarjev in jo mora kupec tekom dveh mesecev na lastne stroške vrniti v Zeleniko.

g Prijava terjatev iz kurzne razlike na kompenzacijsko pogodbo z Avstrijsko republiko. Zveza trgovskih gremijev in združb za Slovenijo pozivlja vse člane, ki imajo na podlagi vplačil na kompenzacijsko pogodbo z Avstrijo terjatve iz kurzne razlike med jugoslovansko in avstrijsko krono za dobo od 10. oktobra 1919 do 17. januarja 1920 in katere jim dosedaj Centralna uprava še ni izplačala, da nemudoma to prijavi v zvezni pisarni. Navedbi je treba datum in kraj vplačila, za kakšno blago, vplačano svoto in tečaj dneva vplačila.

Prosveta.

pr Anfisa. Drama v štirih dejanjih. Spisal Leonid Andrejev. Prev. Ivan Volk. Režiser O. Šest. Primerjati Anfiso kot so jo podali ruski gostje s tisto, ki jo igra naša drama, bi bila pristranost, in reklo bi se jemati domačim ljudem veselje in omalovaževati njih stremiljenje. Če hočemo našo Anfiso nepristransko oceniti, je treba marsikaj ugotoviti na delu samem. Tisto, kar nosi vsaka današnja umetnina nerazdeljivo v sebi, kar ji na odru ne smemo odtegniti, temveč je treba najmočnejše utelesiti, to je pečat — rase. Odtegnimo delu to in večkrat ostanejo le besede, besede, besede. To je pri Anfisi. Fedja Ivanovič živi sicer tudi v evropskem človeku, pa ga mi drugače imenujemo in mu ne odpuščamo. Tisto, kar je v Fedji slabega, je sicer absolutno slabo s stališč red, v katerem žive srednji ljudje, s stališča čiste osebnosti pa je Fedja žrtev svoje vere in volje do ideala; tragičnost njegove osebe leži še prav posebno v tem, da ne more in ne zna obračunati s seboj, kakor je obračunal gimnazijec Pomerancev, ki si je vzel življenje. Fedja ni zastopnik tistih ljudi, katerih življenje je s tako silo iztisnjeno iz tečajev poprečnosti in vsakdanjosti, da vsak hip more seči po smrti, — on išče, bega naprej, pa se trenutno vrne, in kadar sreča samega sebe in si pogleda v obraz, se zgodi. Fedja zna preko solz, preko družabnih zakonov, podira srca, pa se zopet trenutno vrača k njim. Ta pot je brez konca, pa ni popolno zanikanje, v katero se končno začne vdirati vsaka demonska natura v boju z zakoni, pa tudi heroizma ni v nji, kajti niti ena stopinja, ki jo Fedja kot zakonski mož napravi nazaj, ni heroizem, ni stvar volje. V tej razdvojeni osebi najdemo vteleseno novo tragiko, prosto heroizma in demonizma, ki pa vendar kriči po svojem koncu iz estetičnih in etičnih ozirov. Fedja je zato zanimiva literarno — estična figura, izpopolnjena po tipih treh sester, ki so zapadni ženski tuji, kajti te žene niso gola civilizacija in več ali manj dosleden ali nedosleden etičen produkt. Žene te rase niso toliko iskalke; njih natura je majhna, stisnjene dimenzije, zmožna velikega začudenja, a vsak najmanjši razmah je paradoks. Vse, kar je na njih z zapada, se bori s prvotno naturo, ki še vedno zmaguje. Najslabotnejša je Fedjeva zakonska žena

Aleksandra, najgloblja in najsilnejša Anfisa, zato najbližja Fedji, Ninica pa se šele prebujajo in to prebujanje je prav tako presenetljivo. Anfisa ne sanja, ona hoče, se bori za svojo notranjost prav tako s pravico osebnosti, zato noče biti Fedjeva ljubica, temveč poleg žive žene popolna, edina, prava žena. Ona računa, zato nosi neprestano v prstanu strup in zastopa višji zakon nekdanje drame, s katerim se je sprl Fedja in ki se obrne proti njemu z maščevalno roko. Fedja trdi, da je ženska brez religije, a v tihih poenosti Anfisi je skrito toliko grozne vernosti, da na njeni nedotakljivosti propade sam. Anfisa zastupa Fedjo, ko spozna, da je bila v njegovih rokah samo stvar in ne žena. — Da pri teh osebah gre tedaj več kot za tekst in dejanje, nam je jasno, če primerjamo starejšo dramo, kjer je bila ideja matice dejanja in oseba bolj izraz misli; temu se je pridružil k večjemu še krajevni kolorit (Shakespeare, Calderon, Göthe, Schiller), moderni in pred vsem Rusi vedo, da je prvo rasa, ki da duši oznako pristnosti. Čim bolj raste moderna umetnost navznotraj, tembolj pridobiva na opredeljenosti. — Vprašati se nam je tedaj treba: Koliko vsega tega smo videli pri naši Anfisi? Gotovo je, da take značaje more podati popolno samo Rus, dober umetnik pa se jim le več ali manj približa — zato smo pri nas videli pri vseh osebah, kjer leži teža igre — nepristnost. Terčič je Fedjo samo memoriral, le tupatam je zadel obenj, ga. Šaričeva se je poskušala z Anfiso, pa topot ni bilo sreče. Posrečile pa so se manjše stvari kot oče g. Ločnika in predvsem Tatarinov g. Škerla. Tej vsestranski resnosti sedemnajstletnega Škerla se je čuditi. Mati g. Rogozove je šla brez sledu preko odra in Rosental g. Kralja tudi brez utisa židovstva. Ninočka gđc. Gorupove je še diletantizem. — Režiserju se je posrečilo dovolj pristna scena, da je pa IV. dejanje opremil z zastarnim odrom, se mi zdi kršenje motnosti, dasi je imel pred seboj jasen namen: Fedja čuti, da se osvoboda tega, kar ga teži, predvsem okolice, že plava nad svetom, zato indiferentna scena. Pa vendar je ta skok prevelik, da bi bilo simbolizmu ustrezno brez pretiravanja. Zanimivo bi bilo misliti, kako bi se opremila cela Anfisa z zastorno sceno.

Fr. Koblar.

pr Hasanaginica. Drama v treh dejanjih. Spisal Milan Ogrizović, poslovenil Anton suntek. Režiser Zvonimir Rogoz. — Tragika Hasanaginice v narodni pesmi je bolj povedana, kakor motivirana, zato je ta snov sama po sebi dala misliti tudi dramatiku. Žena, ki se zameri možu, mora od hiše in družine, uda se drugemu, pa vsled bolesti in ljubezni do otrok in tudi prvega moža — umrje. Ta snov ima vsled izključno muslimanskega okolja nekaj samosvoje lice, po svoji tragični globokosti pa stoji med prvimi biseri svetovnega slovstva. Dramatika je zanimalo tu notranje dejanje v duši agovi in aginici, ki ga je bilo treba seveda izpopolniti z muslimanskim etosom. Ogrizoviću se je psihološka stran sijajno posrečila, na zunanem dejanju pa drama ni nič mogla pridobiti, ker se je pisatelj strogo naslonil na narodno pesem. Resnično dramatično je prvo dejanje, ki obsega odhod nesrečne žene, drugo preide v miren epos ljubezni imoskega kadija, kar pripelje nenaden dramatičen zaplet, tretje pa so pretežna lirsko-epična sredstva, ki vzdržujejo končno napetost katastrofe. To tudi drugače ni mogoče, če vidimo, da sta si Hasan in njegova žena po srcu še vedno enako blizu. Dramatiku je šlo tu za ovire, ki naj jih ustvari. Zvestoba do narodne pesmi pa je Ogrizoviću srečno napotila k tesnosti do stare tragične teorije. To novejšo delo je zidano na starih umerjenih načrtih. Najprvo je ustvaril ljudi velike postave. Vse na njih je vzvišeno, ti ljudje heroične dobe imajo do smrti veliko ljubezen in jo znajo nositi in trpeti z njo, dokler jim ne poči srce. Dejanja takih ljudi morejo biti zgrajena le na tragičnem nesoglasju značaja. Obe glavni osebi, aga in aginica, sta tu lepo podani. Ljubezen in ponos sta pri obeh vezana med seboj, sta nesvobodna, zato je treba izčiščenja, osvobojenja po trpljenju in to edino heroičnim potom: etično višje čustvo zmaguje in zmaga. Več kot užaljena, ponosna žena je mati; ljubezen do otrok napoti aginico, da kot kadijeva nevesta še enkrat obišče svoje otroke; tu padejo ovire. Prejšnje nesoglasje pa zahteva tragične katarze, ki po klasičnem vzorcu ni nič več in nič manj kot smrt. Drama se s te približila tistim staram tragedijam, ki so bolj kontemplacija visokih etičnih principov v svetovnem redu, kakor pa slika človeškega nehanja. Da pa Ogrizović svojega dela ni imenoval tragedijo, bo morada vzrok v značaju ekonomskih sredstev. Snov je starotragična, dejanje pa niti čisto dramatično, vsaj sredstva niso tista, da bi vzdrževala tragične dogodke. Pisatelju gre za psiho obeh nasprotnih si oseb. Izčiščenje nesoglasja, notranje osvobojenje se vrši lirsko-avtomatično menoma, potom spoznavanj, zunanje dejanje se tedaj vzdržuje le bolj s pomočjo umikanja, skrivanja. Zato imamo v tretjem dejanju golo turobno

liriko, dokler spet klasičen princip ne zahteva katarze. Delo reprezentira kljub temu dualizmu visoko etično in estetično vrednoto.

Gospa Danilova je preprosto, a ponosno aginico podala vzorno. S to osebo je krepko in sigurno stopila zopet na naš oder. Razpolaga z izborni ekonomijo starejših šol, ki igra tragedijo v slogu, kot ga zahteva tekst. Drugače si Hasanaginica ne moremo predstavljati — dokler je pisana v verzih. Nji najbližja je bila ga. Šaričeva kot Sultanija, dasi je njena igra že drugače ubrana, nasa bližja. Ge. Šaričevi je verz plemenita posoda kot nikomur pri nas, zato ga podaja dragoceno. G. Danilo je bil topot doma, pomlajen, postavljen v prejšnje čase, le nekdanjih znancev žal ni bil oveč, kajti vsem drugim razen Terčiča, ki je bil dober, moramo priznati temeljito nepoznanje verza, dasi sta bila g. Gaberšček kot beg Pintorovič in g. Gregorin kot imoski kadija v igri dobra. Dovršena je bila igra g. Rogozove v vlogi robinje Vlahinje. Režiji moramo priznati trud za dobro sceno in kolikortoliko enotno igro, le jecljanju v verzni drami bi odločno oporekalo. Prevod Antona Funtka je bolj prilika originala slovensčini, to načelo je v tem slučaju edino pravo.

Fr. K.
pr Mladika. Iz Gorice smo prejeli šest številko »Mladike«, ki prinaša raznoliko in zanimivo vsebino. Venceslav Belé nadaljuje svojo pesnitev »Detinsko blagovestje«. »Nekaj misli o gledališču« je ponatisnjeno iz naše »Mladosti«, Franc Kodrič prinaša članek »Alkohol in socialno vprašanje«. Med drugimi je v listu tudi več domoljubnih pesmi. Henrik Soča piše »Odseve«, ki so male leposlovne sličice. List prinaša mnogo drobnih vesti, ki pričajo o živem kulturnem in narodnem gibanju na Gorškem. Topot je prinesel list tudi umetniško prilogo z reprodukcijo znane Sikstinske Madonne.

pr Narodna tiskarna v Gorici bo izdala za leto 1921. koledar za goriške Slovence, v katerem bodo zastopani naši domači pisatelji in pesniki. Okoli 1000 slik padlih vojakov bo krasiло koledar. Poleg koledarja bo izšla knjiga »Božje solze«, ki jo je pripravil s prevodi iz jugoslovanskega slovstva dr. Alojzij Gradnik. To je tedaj nova Mohorjeva družba za brate na oni strani meje. Jasno je, da je ogromnega kulturnega pomena.

pr Koroške pesmi, ki jih imenujejo »Sovóni rajne za Rožane pa Druce«, so izdali Nemci v propagandne svrhe na Koroškem. Pesmi so pisane v koroškem narječju, a zelo nedosledno in slabo. Lepo je priznanje, da je to »prvobart, da naša Koroška špraha se druka«, ko se že kmalu v naslednjih pesmih hvalijo, kako so dali ljudem šole — (seveda nemške, mislijo oni). Tudi »an nou pueštab« so »notrpčali«. Namreč slovenski polglasni e, ki ga pišejo zvrnjene. Pri vsem tem pa še le »rajtajo«, da Korošci te knjižice ne bodo težko brali. Res, Korošci naj le dobro in pazno prečitajo te pesmice za smeh in kratek čas; posebno pa naj si zapomnijo priznanje, ki so ga izrekli v pesmi »Sovóni na Nieme na Koroščam«, da je res, da so Nemci tlačili Slovence, dasi se ti brezbožni norci sklicujejo na to, da so prinesli Slovincem vero, sami pa nič ne verujejo; je pač resničen pregovor, da v silo vrag muhe žre. Na koncu je pesmica, ki pravi, da so njih noge Celovec in Beljak in da bodo Rožani brez njih, če glasujejo za Jugoslavijo. Iz tega je jasno razvidno, da so Nemci že davnej brez glave.

Cerkveni vestnik.

c Nočni častivei presv. Rešnjega Telo bodo molili presv. Rešnje Telo v noči od četrtega na petek. Ker bo že v četrtek upeljan zopet stari čas, se opozarjajo nočni častivei, da naj se ravna po starem času, t. j. za eno uro pozneje. Molila se bo 10. ura: Zahvala za božje dobrote. Vabimo, da se vsi častivei zanesljivo udeležijo nočnega čiščenja.

c Spominski dan. Dne 30. sept. je petnajstletni smrti dan velikega cerkvenega učenjaka sv. Hieronima († dne 30. sept. 420). Za nas Jugoslovane je ta jubilej tem pomenljivejši, ker je bil Stridon, rojstni kraj Jeronimov, v sedanji naši domovini. Stridon je najbrž sedanje Grahovo polje, na mejniku Hrvaške, Dalmacije in Bosne. Vredno bi bilo, če bi sv. možu učenosti, ki ga nazivljajo »vir trilingvis«, drugi pa učenjaka z znanjem konverzacijskega leksika, posvetili tudi v našem listu več pozornosti.

c Letošnji katoliški shod so imele kat. organizacije iz vse Nemčije v dneh od 12. do 15. sept. v Würzburgu. Ob tej priliki je bila poslana sv. očetu Benediktu XV. v Rim poslednja brzojavka: »Prvič po svetovni vojski zbrana načelstva katol. organizacij Nemčije poklanjajo Vaši Svetosti izraze največjega spoštovanja in najvda-nejše zvestobe do prestola sv. Petra. Zahvaljujemo se Ti, sv. oče, za vse, kar si v svoje neutrudljivi, očetovski skrbi med vojsko storil za naše ujete brate, za pomoč našim stradajočim otrokom, za naše misli-jone in za spravo narodov v duhu Jezusa

Kristusa. Z največjim veseljem priznavamo Tvojo encikliko »Pacem Dei munus« o miru med narodi. Za priliko 50 letnice, odkar je bil Rim odtrgan (20. sept. 1870), dvigamo ponovno svoje glasove zoper krivico, ki je bila prizadeta najvišjemu Pastirju Kristusove črede, in prosimo Boga, naj varuje in ščiti svojo Cerkev v hudih dneh.«

c Odpadniki na Čehoslovanskem napa-dajo s silo in pomočjo najete in nadražene druhali cerkve in župnišča ter jih zaple-njujejo za razkolnike in njih voditelje. Ta-ki slučajji so se zgodili 15. in 18. avg. v Turnavi in Holohlavi.

Orlovski vestnik.

Vsem telovadcem! Te dni se razpo-siljajo popisi novih članskih prostih vaj za leto 1921. Vsak telovadec mora imeti svoj popis. Odseki, ki ne prejmejo zadostnega števila, naj takoj naroče. Pošiljamo po po-zvetju.

Dijaški vestnik.

d »Zora—Luč«. Vse naše akademske in srednješolske ženske in moške organi-zacije ponovno prosimo, da imenujejo po-verjenike za naše glasilo »Zora—Luč«, če tega še niso izvršile, in da pošljejo nemu-doma njih imena osrednjemu odboru S. D. Z., Ljubljana, Strelška ulica, Ljud. dom. — Uprava.

d Vsem katoliškim dijaškim organiza-cijam! V kratkem izide prva številka naš-ega glasila. Na redno dostavljanje in iz-hajanje »Zora—Luč« morete upati samo takrat, če bomo imeli v kratkem v rokah število naročnikov. Ne samo poverjeniki, ne, vsak član naj si stavi kot sveto nalogo, pridobiti našemu glasilu vsaj nekaj naroč-nikov. Odbore organizacij prosimo, da za-stavijo vse svoj vpliv v prid našemu gla-silu. — Osrednji odbor S. D. Z.

d Seja osrednjega odbora S. D. Z. se vrši v petek, 1. oktobra, ob štirinajstih v zveznem lokal. Važno! — Predsednik S. D. Z.

d »Zora—Luč«, glasilo jugoslov. kat. dij. lige — edino glasilo jugoslov. kat. dijaš-tva — se naroča pri Osrednjem odboru S. D. Z. (uprava), Ljubljana, Strelška ul., Ljudski dom. Naročnina za prvo polletje znaša 24 K, za dijakine 18 K.

Športni teden.

V torek in včeraj, v sredo, 29. sept. so se nadaljevale vojaške prvenstvene tekme. V torek je bila nogometna tekma med moštvom podoficirske šole v Mariboru in moštvom neborračke čete Dravske divizije. Zmagalo je prvo moštvo s 7 : 0, toda je bilo diskvalificirano, ker je igralo z igralci, ki ne spadajo k dotičnim edincim. Iz iste-ga razloga je bilo diskvalificirano moštvo mariborskega 45. peh. polka, ki je igralo predvčerajšnjim proti moštvu Dravskega art. polka in zmagalo s 5 : 1. Dolžnost vodstva prirediteljev bi pač bila, da ugotovi pred tekmami pravico igralcev do igre. To zahteva pravi šport, ako se smatra za resnega. — Pri nogometni tekmi v sredo popoldne je zmagalo moštvo 39. peh. polka proti moštvu 40. peh. polka s 4 : 1. Danes, v četrtek, ob šestnajstih igra Drav-ski art. polk proti neborrački četi. Te dni se vrše tudi tenis-tekme. Izide priobčimo.

A. Z.
Vse tekmovalce, ki so dosegli kako prvenstvo, drugo ali tretje mesto, nadalje tudi vse one od zadnje plavalne tekme na Ljubljani pozivljamo, da se oglasijo v pisarni Športne zveze, Narodni dom I. n., in dvignejo priznalske za nagrade, katera se bodo delila na večeru v nedeljo, 3. oktobra, v veliki dvorani hotela Union, za kamor jim služijo te priznalske kot legiti-macije.

Načelnike odsekov Športne zveze pozivljamo, da se najkasneje do sobote, dne 2. oktobra, zglašijo v pisarni Športne zveze Narodni dom I. nadstr. radi razdelitve na-grad za njihovo športno panogo.

Distanci marš, ki se vrši v nedeljo, 3. oktobra, popoldne ob 3. uri, se bo raz-delil v dva dela, in sicer odidejo civilni udeleženci 2 minuti pred vojaškimi. Pro-simo občinstvo, da počaka odhoda voja-ških udeležencev in da ne zapre preje ce-ste. Načrti pota, katerega imajo prehoditi udeleženci marša, so razvidni v izložbah posameznih trgovin po mestu.

Vsled deževja so morale odpasti ten-nis tekme v sredo ter se bodo po možnosti vršile v slučaju ugodnega vremena v če-trtek, petek in soboto.

V soboto ob 16. uri je na prostoru S. K. Ilirija nogometna tekma med kombi-niranim moštvom.

Za nedeljsko tekmo t. j. za avtomobil-no non-stop vožnjo in za distančni marš in regato se sportniki nujno naprošajo, da se čimprej prijavijo k udeležbi. Vse priredi-tve se vrše ob vsakem vremenu. Zajedno opozarjamo občinstvo, da je vse jako inte-resantno in za Ljubljano povsem nove sportne tekme.

Vojaške tekme imajo v petek popol-dne svojo zaključno tekmo iz lahke atle-tike, vsled česar se morajo javiti vsi sod-niki lahke atletike ob 3. uri popoldne na prostoru za zabeležbo rezultatov.

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljana, 29. sept. 1920.

Izredno občinsko sejo je vodil danes podžupan g. dr. Triller, ker je župan dr. Tavčar na dopustu. Za zapisnikarja je imenoval dr. Triller obć. svetovalec Jegliča in Ružičko.

Spomin umrlih občinskih svetovalcev. — Novi vpoklicani občinski svetovalci.

Podžupan dr. Triller je nato vstal in govoril: »Od zadnje občinske seje je umrl občinski svetnik Belič. (Občinski svetniki so vstali v znak žalosti s sedežev). Bil je član občinskega sveta ljubljanskega od 1. 1912 sem. Včeraj je pa umrl občinski svetovalec Jakob Smolej, kateri je tudi bil član ljubljanskega občinskega sveta od 1. 1912 naprej. Oba pokojnika sta bila zelo simpatični osebnosti, ki sta bila vsled svoje koncilijantnosti povsod priljubljena.

Podžupan dr. Triller je nato naznanil, da sta bila pozvana v občinski svet mesto umrlega Beliča g. Alojzij Lenček, mesto umrlega Bonača g. Jakob Bole, katera je pozdravil in je sporočil, da bo mesto rajnega občinskega svetnika Smoleja pozvan v občinski svet Valentin Vončina.

Popravki volilnih imenikov.

Občinski svetovalec Rasto Pustoslemšek je nato v imenu personalno-pravnega odseka poročal o izvolitvi dveh članov občinskega sveta v posebni odbor, ki bo sklepal o popravkih volilnih imenikov za volitve v ustavotvorno skupščino. Po členu 26 in 32 volilnega zakona mora sklepati o vsaki spremembi volilnega imenika poseben odbor, v katerem sta poleg občinskega predstojnika dva občinska svetovalca. Poročevalec je v imenu odseka predlagal, naj se izvolita v ta odbor občinska svetovalca Anton Likozar in Maks Lilleg. Občinski svetovalec Ložar je vprašal podžupana dr. Trillerja, če bo občinski svetovalec Lilleg, kateri ni bil pri seji navzoč, izvolitev sprejel. Dr. Triller: »Kdor bo izvoljen, ne bo mogel odkloniti izvolitve. Občinski svetnik Šerjak: »Klub obć. svetovalcev SLS je sklenil predlagati za to mesto obć. svet. Jegliča.« Dr. Triller: »Ker gre le za dva občinska svetovalca, se ni mogel uporabljati ključ. Personalno-pravni odsek je smatral za potrebno, da se odpošlje v ta odbor predsednik velike in važne organizacije uradnikov. S 14 glasovi je bil nato predlog odseka sprejet.

Obrtne nadaljevalne šole.

Podžupan dr. Triller je nato odgovarjal na interpelacijo obć. svetovalca Miheva stavljeno v zadnji seji občinskega sveta, katero je stavil z ozirom na zopetno otvoritev obrtne nadaljevalne šole. Rekel je med drugim: »V zadnji seji občinskega sveta sem poročal, da se bo še to leto otvorila obrtna nadaljevalna šola in sicer 3. oktobra. Odkrito izjavljam, da sem sodel takrat preoptimistično. Sklenilo se je, da bo vlada prispevala k potrebni vsoti dve tretjini, mestna občina bi prispevala k ostanku tri šestine, ostale tri šestine naj bi pa prispevali interesi. Zastopniki učiteljev so pa izjavili, da ne morejo sprejeti pouka proti honorarju 10, oziroma 8 kron za uro. Potrebščina bi se bila zvišala za 40 do 50 tisoč kron. Zastopnik vlade je izjavil, da država ne more večje vsote prispevati, kakor že obljubljene in sicer iz načelnih razlogov, ker bi zahtevali povišanje honorarja tudi drugi učitelji, ki uče izven Ljubljane na obrtnih nadaljevalnih šolah. Predsednik »Zveze obrtnih zadrug« g. Franchetti je izjavil, da interesi ne zmorejo te vsote in je stavil predlog, naj se naprosijo za učitelje na obrtnih nadaljevalnih šolah sposobni delovodje in bančni uradniki. Zastopnik vlade je izjavil, da bi ne imel nič proti taki rešitvi, tudi mestna občina bi ne nasprotovala. Ker pa ni gotovo, da bi dobili sposobne moči, sem stavil posredovalni predlog, da bi se določil učiteljev znesek 60, oziroma 80 kron za mesečno uro. Zastopnik obrtnikov je izjavil, da bi bil pripravljen zbrati potrebno vsoto. Učitelji so nato zborovali in sklenili, da vztrajajo na povišanju 100 odstotkov. Manjka nam torej 20.000 kron. Odstopil sem nato celo zadevo predsedstvu »Zveze obrtnih zadrug«, da naj z drugimi učnimi močmi otvori obrtno nadaljevalno šolo. Apeliram na interese, naj bi delali na to, da dobe tistih 20 do 25 tisoč kron, katere se manjkajo. — Utajiti pa ne morem, da bi mi bilo zelo simpatično, če bi učiteljski stan z idealnega vidika popustil v svojih zahtevkih, dasi upoštevam upravičenost zahtev učiteljev. Odločno odklanjam vsako odgovornost predstva občinskega sveta za tako rešitev.

Občinski svet je z velikim zanimanjem sledil veleinteresantnim izvajanjem g. podžupana, ki je nato zaključil javno sejo. Občinski svetovalci so po končani seji živahno razpravljali o podžupanovem odgovoru. Posebno obrtniki in učitelji so se živahno razgovarjali in je več obrtnikov občinskih svetovalcev pritrjevalo stališču učiteljev, katerih voditelj je v tem neofi-

cijelnem razgovoru rekel, da je idealizem sicer lepa reč, toda da je tudi učitelj vreden svojega plačila. Nekaj občinski svetnik obrtnik je pa rekel: »Kaka veselica naj bi se priredila v ta namen, pa bi se hitro zbrala potrebna vsota.« Splošno so pa gospodje občinski svetovalci obrtniki in učitelji obžalovali, ker ni gospod podžupan dr. Triller otvoril razprave o svojem odgovoru, v katerem je šlo za velevažno zadevo naraščajo obrtniškega stanu.

Sodišče in policija.

»Če je kaj pravice na svetu, moram biti oproščen!« je zaklical pri okrajnem sodišču Tone Skrajnar, trgovski pomočnik pri Medici v Ljubljani potem, ko je razglasil sodnik Avsec sodbo, s katero je bil obsojen na 3 dni zapora, ker je 6. avgusta t. l. zelo naglo vozil po Gosposvetški in po Dunajski cesti. Stražnik Radoslav Skrajnar je kot prič zaslšan povedal: »Skrajnarja in njegovega gospodarja sem večkrat opozarjal, naj Skrajnar ne vozi tako naglo, toda Skrajnar se mi je posmehoval. Ni se oziral niti na ovinke in je naglo dirjal po Dunajski cesti. Končno sem ga ovadil. Po razglaseni sodbi je začel Skrajnar glasno jokati in je vzkliknil tako, kakor smo navedli v nadpisu. Skrajnar se je pritožil.

»Če me precej ustrelite, nedolžen sem, nisem vzel!« je vnosno zaklical pred deželnim sodiščem Anton Modic, ki je bil zaradi tatvine že večkrat kaznovan. Nekega večera mu je plačala Ivana O... za pijačo 74 kron in se pri tem sama opila. Drugi dan je Ivana O... povedala, da ji je moral Modic pri tisti priliki kakih 300 kron ukrasti. Modic je odločno tajil, toda aretirali so ga, ker so pri njem našli zrcalo in nož Oblakove. Pri razpravi pred deželnim sodiščem v Ljubljani je Modic odločno tajil svoje dejanje; toda sodišče ga je spoznalo krivim in ga je obsodilo na 7 mesecev težke ječe. Po razglaseni sodbi je rekel Modic: »Gospodje, ne morem te kazni prevzeti, se rajši pustim ustreliti.« — »Torej se pritožite!« — »Nastopim kazni, potem, ko jo bom prestal, bom pa že naprej iskal in se bo že pokazalo, če sem bil kriv ali ne!« je odgovoril g. predsedniku Modic in odšel iz razpravne dvorane v zapore.

s Tatvine mesa v ljubljanski klavnici. Šef policijskega inspektorata št. 1, energični gospod revirni nadzornik Habé je poizvedel, da se v klavnici krađe in je zato uvedel obsežno poizvedovalno službo, katera je dovela do senzacijnih odkritij in je bilo več tatov aretiranih.

s Milijonska tatvina med Brežicami in Zagrebom. Na progi med Brežicami in Zagrebom je bila izvedena 20. t. m. velika tatvina. Tatovi so izpraznili kovček trgovca Evgena Geyerja, v katerem je bilo svinčenega blaga v vrednosti milijon kron.

s Nepoboljšljiv razgrajatelj je Franc Zaggar z Ambrozevega trga, kateri je bil že desetkrat kaznovan. Dne 26. septembra je bil zopet enkrat precej vinjen in je na mestni hiši št. 15. na Poljanski cesti razbil 2 šipi. Zaggarja so izročili sodišču.

s Mesar tat. Policija je aretirala Avbija Rudolfa, ki je osumljen veliko tatvin, od katerih je g. revirnemu nadzorniku Habetu pripoznal, da je ukradel mesarju Jožetu Toniju govejo kožo, katero je prodal v zaporu se nahajajočemu Karlu Mullerju. Priznal je tudi, da je ukradel Kuneju 2 teletji koži in tehtnico.

s Roparski napad. Dne 26. septembra sta napadla dva zlikovca gospoda Vinko Mlakarja, ki je šel okoli pol 11. zvečer iz Bankove gostilne proti Kolinski tovarni. Zlikovca sta vrgla Mlakarja na tla in ga bila po glavi; v držbi napadalcev nahajajoča se ženska je pa kričala: »Ubijte ga!« Mlakarju se je posrečilo, da je napadalcem utekel. Po napadu je zapazil, da mu je zmanjkala listnica s približno 250 kronami denarja. Mlakar je bil poškodovan na glavi. Ob tej priliki si ne moremo kaj, da bi ne opozorili na okolnost, da je v Ljubljani odločno premalo varnostne straže, vsled česar se ne morejo nevarni kraji tako nadzorovati, kakor bi se morali. Javnostna varnost v Ljubljani zahteva v prvi vrsti, da se pomnoži število straže, ki resnično poizvedovalno in neumorno dela svojo težavno in naporno službo.

s Zviata goljufica je Marija Dimnik, katero je aretirala ljubljanska policija, ker je raznim strankam v Ljubljani prodajala krompir, si dala izplačati aro, denar je pa zapila, ne da bi bila pripeljala obljubljeni krompir. Ogoljufanim strankam se je predstavljala z raznimi napačnimi imeni.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 305 m n. m. viš.

Gas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Psihrom. diferenca v C	Nebo, vetrovi	Padačina v mm
28./9. 23 h	738.9	16.2	0.5	oblačno	—
29./9. 7 h	740.2	15.2	0.7	oblačno	—
29./9. 15 h	738.9	16.9	0.7	oblačno zab.	—

Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

ELEKTROTEHNIKA

»Svetla«, Mestni trg 25. Verbaš A., Linhartova ulica 4.

FOTOGRAFSKI ATELJE:

Grabietz Franjo, Miklošičeva c. 6.

JAVNA SKLADIŠČA

»Balkan«, L. Ljublj. javno skladišče. Dunajska c. 33. (Tel. 366.)

KLEPARJI

Korn T., Poljanska cesta 8. Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

Prispevajte za sklad S. L. S.

KNJIGARNE

Jugoslav. knjigarna, Pred škofijo.

KNJIGOVEZNICE

Knjigoveznica K. T. D., Kopit. ul. 6.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE

Olup Josip, Pod Trančo. Sax Ivan, Stari trg 8.

LEKARNE

»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.

MANUFAKTURNE TRGOVINE

Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MODNI SALONI

Götzl Marija, Zidovska ul. 8 in 7. Hribar Rozi, Rimska cesta št. 6.

MODNE TRGOVINE

Kunovar Ivan, Stari trg 10.

Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.

PARFUMERIJE IN KOSMETIKA

»Uranus«, Mestni trg 11.

TRGOVINE S PAPIRJEM

»Uranus«, Mestni trg 11.

RESTAVRACIJE

»Perles«, Prešernova ulica.

SOBNO SLIKARSTVO

Žuran Martin, Mestni trg 12.

STAVBENA PODJETJA

Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.

Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.

SPEDIJSKA PODJETJA

»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)

Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)

TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO

Černe Lud., Wolfova ulica 3.

Pakič Ivan, Stari trg št. 20.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNEN.

Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ZELEZ. IN POLJED. STROJI

Erjavac & Turk pri »zlati lopati«.

Valvazorjev trg št. 7.

Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)

TRGOV. Z USNJEM IN ČEV-LJARSKIMI POTREBŠČINAMI

Sever Andrej, Prešernova ul. 9.

ZALOGA POHISTVA.

F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

Brez posebnega obvestila.

Potrži neizmerne žalosti naznanjamo vsem, da je naš srčno-ljubljani mož, nepopisno dober, skrbni oče, brat, tast, svak, bratranec in stric, gospod

Jakob Smolé

kr. oficijal tob. tovarne, posestnik, obć. svetnik itd.

včeraj dne 28. t. m., po kratki mukopolni bolezni, mirno preminul. Pogreb nepozabnega preblijega pokojnika bo v petek dne 1. oktobra t. l. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Kolesarjska ulica št. 34 na pokopališče pri Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 29. septembra 1920.

Julija Smolé, žena. — Albin Smolé, nadučitelj; Joško Smolé, mestni rač. oficijal; sinova. — Julka Smolé, Helena Premelč, hčerki. — Helena Smolé, trgovka na Dunaju; sestra. — Bogomir Premelč, učitelj in konzervatorist; zet. — Franca Smolé, Poldi Smolé, sinovi. — Zdenka, Majda, Bogomir, Joško in Saša, vnuki in vnukinje. — Vsi ostali sorodniki.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

METALLUM

d. d. za promet železnih kovin in tehničnih proizvodov, ZAGREB, lilica 112 in 134,

prevzema livanje

cerkvenih zvonov

iz bronca v vsaki velikosti in izdelavi, prelivanje potrtih kakor tudi popravila počenih zvonov brez prelivanja. Jamstvo deset let za glas in trajnost. Zahtevajte prospekte.

Krasna graščina

na Spod. Stajarskem (SHS), 10 minut od kolodvora, 14 oravov najbolje zemlje, gradiščni stolpi in vežo, 14 sob, kuhinja, kopalnica, soba za služabništvo, elektr. luč in vodovod, gospodar. poslopja, se prodaja le radi priselitve za 1.100.000 K potom Wiener & Comp., Graz, Jungferngasse 1, vogel Herren-gasse (1093 G.)

Za 12 letno deklito, ki bi obiskovala na Grabnu, se išče v bližini te šole stanovanje s popolno oskrbo. Plača se v denarju ali živilih. Ponudbe prositi: LJUDEVIT OVEN, posestnik, RADOHOVA VAS. p. št. VID pri ZATICNI.

Brez posebnega obvestila.

Potrži žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljani oče, gospod

Mihael Hafner

zasebnik

v sredo dne 29. septembra previden s tolažili svete vere v 88. letu svojega potovanja vdano v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega očeta bude v četrtek, 30. t. m. ob 5. uri popoldne na pokopališče na Jesenicah.

Svete maše se bodo darovale v župni cerkvi na Jesenicah. Pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

Jesenice, dne 29. septembra 1920.

Mihael, Fran in Josip, sinovi. — Ana Košenina, Alojzija Trtnik, Tinka Hafner, hčere.

Organist.

Pri rkt. župni cerkvi v Rumi (Srem) se mora do konca oktobra popolniti mesto orgljava. Kdor se zanima za to mesto, naj se obrne na župni urad v Rumi, kjer prejme podrobna navodila. Obenem naj se navede, kako glasbeno solo je dotičnik dovršil in kje je doslej služboval. Znanje hrv. in nem. jezika je potrebno. Cerkevni odbor.

Kočija, soliden, Slovence, kateri želi in primerno plačo dobi vdova z enim ali dvema otrokoma v lepem kraju ob železnici pri Mariboru. Oskrbovati bi morala hišo in dobro obdelovati hišni vrti Naslov pove upravnosti pod 4224

Samo dva dni! Samo dva dni!

Kupujem

umetne zobe

po visokih cenah.

F. KARNER, hotel Slon soba 79.

Brezplačno stanovanje

in primerno plačo dobi vdova z enim ali dvema otrokoma v lepem kraju ob železnici pri Mariboru. Oskrbovati bi morala hišo in dobro obdelovati hišni vrti Naslov pove upravnosti pod 4224

Nastan takoj!

KOROŠCI!

Skrbite, da bo 10. oktobra vsak na svojem mestu. — Nasa zmaga mora biti silajna!

Kovači pozor!

Več 1000 kg železa za vozove se prodaja na izbiro, tudi na drobno po 1 do 3 K kilo: Čopova ulica št. 10 na dvorišču (dohod z Resljeve ceste).

1000 K nagrade

dam onemu, ki mi preskrbi meblirano (dve postelji) ali nemeblirano večje mesečno sobo v Ljubljani ali bližnji okolici. Najemna poljubna. Naslov pove: Uredništvo »Adresarja«, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5.

Mlad pes -- Čuvaj se prodaja. Ivan Pezdir Brezovica 27.
Kupim „Das große Kneippbuch“. Ponudbe na upravnishvo lista pod „KNEIPP“.
Dve provizorični učni moči rabi ljudska šola v Zatični.

Služkinja, zdrava, ki je nekoliko izvežbana pri kuhi, se proti dobri plači sprejme. Naslov pri upravi »Slovenca« pod štev. 4027.
Kupim dobro ohranjeno železno veliko bradljo. Ponudbe z navedbo cene na naslov: Rudi Wrischer pri g. Anosiewicz, Ljubljana, Stari trg št. 1.

Išče se kurjač h kotlu 60 m² kurilne spreten ploščevine. Kje pove upravnishvo »Slovenca« pod štev. 4018.
Avtomobili, 3 osebnih (Puch in Raff) in 1 tovorni (35 HP, tritonski) popolno rabni, ceno na prodaj. Vprašanja na MIH. DANIEL, CELOVEC, KUMPF, 26.

Mizarskega upravitelja (poslovojni) strogo prvo razredno, večjo in za takojšnji ali malo kasnejši nastop. Tvorica pukečiva, Sunja (Hrvaško).
Petrolejske kanle dve z zabojem plačamo po 55 K, posamezne po 20 K vsaka železniška postaja Sever & Komp., Ljubljana. 3972

Auto-

mobili in kolesa
njih deli in oprema
pnevmatika
garaža in delavnica

J. GOREC

Ljubljana,
Gospodarska cesta 14
Vegova ulica št. 8.

Specerijsko in delikatesno blago

dobro asortirano, raznovrstno kolonialno blago: kava, čaj, riž, čokolado, kakao, olje, testenine, milo, sir, klobase, gnjati, konzervirane ribe, konjak, rum, likerje ter bogato zalogo šampanjca in vina v steklenicah in divjaci, samo prvovrstno blago, priporoča

Ant. Stacul.

Dober zaslužek!

Več kolporterjev za razprodajo »Slovenca« in »Večernega lista« po Ljubljani za dobra mesta se sprejme. Vpraša se pri kolporterskem oddelku, Poljanski nasip št. 2, levo.

Bratři Utitzove, Praha

največja tovarna usnja v Čehoslov. republici, specialitete: ševro, ševret, box, usnje za mobilije, antik, itd.

Generalno zastopstvo za SHS kraljevino

H. SELJAK, Ljubljana.

ŠIVALNI STROJI

dospeli za rodbinsko in obrtno rabo v vseh opremah, blago predvojno. Istotam se dobe igle, olje ter posamezni deli, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje

JOSIP PETELINC, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

miši, podgane, sjenice, ščurki
in vsa golazen mora poginiti, ako porablja moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva, kot proti poljskim mišim K 10, za podgane in miši K 10; za ščurke posebno močna vrsta K 20; tinktura za sjenice K 12; uničevalno mazilo K 10; prašek proti mrčesu K 10 in 20; mazilo proti ušlem pri ljudih K 5-10; mazilo za uši pri živini 6-10; prašek za uši v obleki in perilu K 10 in 20; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (umetov. rastlin) K 10. Prašek proti mravljam K 10. Mazilo proti garjam K 12. Pošilja po pošto. Zavod za eksport.

M. Jünker, Petrinjska ul. 3. Zagreb 39.
Trgovcem pri večjem odjemu popust.

Petrolejske vrče in zaboje

kupujemo (zaboj z dvema vrčema)

po 58 K, posamezne vrče po 22 K, franko postaja odposiljalca. Hrovat & Komp., Ljubljana (poleg realke).

Cigaretni papir

Cigaretne stročnice

Apreturo za usnje

Olje za šivalne stroje

Kremo za čevlje

Ličilo

na debelo

nudi po najnižji ceni

A. Erker, Ljubljana, Resljeva c. 20.

Lokomobila 26 P. S.

in parni stroj 8 P. S. se prodaja. — Mat. Rozman, mehan. del., Stožice pri Ljubljani.

Generalno reprezentanco slovite znamke:

THE FOR EVER SHOE

ima trgovina s čevlji

J. BLAS, Ljubljana

Pod Trančo št. 2

postaja cestne železnice. (Preje Miklošičeva cesta 16.)

Velika zaloga inozemskega blaga. Najboljše izdelke. Konkurenčne cene.

Naročila z dežele izvrše se točno.

Novi partija

gonilnih jermenov

došla.

Dobavlja: »Drava«, lesna trgovska in industrijska delniška družba Maribor.

M. Kuštrin,

Ljubljana — Maribor

Dunajska cesta 20 - Podr. Jurčičeva ul. 9

priporoča pnevmatiko, avto-kolesa ter vsake vrste gumijevih predmetov, izolirane žice za električno napeljavo, golo, bakreno žico, elektrotehnični material po najnižjih cenah.

Telefon št. 470.

VINO

dalmatinsko, banatsko, sremsko belo in črno. Slivovko prodaja samo na veliko Tomasović i Visković, Zagreb, Palmotičeva ulica št. 22. Telefon 12-58. Brzjaviti: Tomavis-Zagreb.

Gospodarska banka v Ljubljani.

Vabilo na subskripcijo delnic druge emisije.

Izredni občni zbor Gospodarske banke v Ljubljani, ki se je vršil dne 9. julija 1920 je sklenil v smislu § 7 pravil na predlog upravnega sveta zvišbo delniške glavnice

od štirih milijonov na osem milijonov kron

z izdajo nadaljnjih

10.000 (desettisoč) delnic po kron 400.—

nominalne vrednosti. Obenem je občni zbor pooblastil upravni svet, da določi pogoje oddaje ter kurz novih delnic, katere se morajo vsekako polno v gotovini vplačati.

Na podlagi tega pooblastila je sklenil upravni svet razpisati subskripcijo te druge emisije pod sledečimi pogoji:

1. Druga emisija obsega 10.000 (desettisoč) delnic s kron 400.— nominalne vrednosti.

2. Dosedajni delničarji imajo pravo prevzeti (optirati) na dve delnici prve emisije eno delnico druge emisije.

3. Kurz za optirane delnice znaša kron 450.—, za neoptirane kron 520.—. Poleg tega se mora plačati za vsako delnico znesek kron 30.— kot prispevek k emisijskim stroškom.

4. Subskripcija se vrši pri blagajni Gospodarske banke v Ljubljani, Dunajska cesta št. 38, I. nadstropje.

5. Subskripcija se začne 27. septembra 1920 in traja do vstevši 16. oktobra 1920.

6. Subskribent mora izkupilo za podpisane delnice in emisijske stroške takoj pri prijavi polno v gotovini vplačati, sicer njegova prijava ne bi prihajala v obzir.

7. Dosedajni delničarji, ki hočejo pri subskripciji uveljaviti opcijsko pravico za delnice druge emisije, morajo pri prijavi predložiti potrdilo o dodelitvi delnic prve emisije.

8. Dodelitev delnic po končani subskripciji si pridržuje popolnoma upravni svet Gospodarske banke.

V Ljubljani, dne 14. septembra 1920.

V smislu § 16 pravil daje na občnem zboru vsakih pet delnic en glas.

9. Nove delnice so deležne dividende od 1. januarja 1921 ter so opremljene s kuponom za leto 1921.

10. Vsakemu subskribentu bo izdala Gospodarska banka potrdilo o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem znesku.

11. Po dodelitvi delnic se izroče subskribentom proti vrnitvi potrdil o subskribiranih delnicah začasna potrdila o številu dodeljenih delnic. Subskribentom, katerim se sploh niso mogle dodeliti delnice ali pa ne v znesku svote vplačane ob subskripciji, se vrne 1. novembra 1920 tozadevni znesek oziroma prebitek.

12. Znesek, vplačan za dodeljene delnice, bo Gospodarska banka obrestovala od 1. novembra do 31. decembra 1920 po 3%.

13. Delnice se izroče pozneje proti vrnitvi začasnih potrdil o dodeljenih delnicah.

14. Kolikor znaša izkupilo za novo izdane delnice več kakor njihova nominalna vrednost, pripada v smislu § 7 pravil po odbitku emisijskih stroškov rezervnemu zakladu.

Upravni svet Gospodarske banke v Ljubljani.